OFICYNA PROFILAKTYCZNA

STRATEGIA

Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz na lata 2021-2030

Spis treści

WPROWADZENIE 2
Metodyka opracowywania strategii 3
Kontekst planowania strategicznego 4
Uwarunkowania formalne opracowania strategii 4
Spójność z dokumentami strategicznymi 7
CHARAKTERYSTYKA GMINY KAŹMIERZ 10
Położenie Gminy 10
Sytuacja demograficzna 13
Działalność kulturalna 16
Ekonomia społeczna 16
Sytuacja mieszkaniowa 25
Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej 25
DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ 29
Wspieranie rodziny 29
Wsparcie osób niepełnosprawnych 34
Zdrowie psychiczne 36
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych 37
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie 41
Aktywność i integracja społeczna seniorów 46
Wsparcie osób z problemem ubóstwa 49
Problem przestępczości 52
ANALIZA SWOT 53
MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 56
CELE STRATEGII 57
Zakładane rezultaty realizacji strategii 84
System wdrażania strategii 84
Monitoring 85
Ewaluacja 86
Ocena ryzyka 87
WNIOSKI I PODSUMOWANIE 88
SPIS TABEL I WYKRESÓW 90

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz na lata 2021-2030[1] jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy Kaźmierz. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągania rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”[2].

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

[1] Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz na lata 2021-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.
[2] Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Kaźmierz.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

Metodyka opracowywania strategii

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej[3]. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla gminy Kaźmierz zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

[3] Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej art. 16 b, art. 17, (ust. 1 pkt 1) art. 19 pkt 1. (tj.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876).

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

Kontekst planowania strategicznego

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla gminy Kaźmierz jest przyjęty Uchwałą Nr XXI/129/16 Rady Gminy Kaźmierz z dnia 21 marca 2016 r. Program Rozwoju Gminy Kaźmierz na lata 2014-2020. Jest on dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej. Program Rozwoju Gminy Kaźmierz na lata 2014-2020 zakreśla najogólniejszą wizję gminy w przyszłości – pożądany obraz, do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem Programu jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Programu Rozwoju Gminy Kaźmierz na lata 2014-2020. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującym Programie Rozwoju Gminy Kaźmierz na lata 2014-2020, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

Uwarunkowania formalne opracowania strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kaźmierz na lata 2021-2030, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym

(t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 920), ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”[4]- na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j.: Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.),
2. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 426 ze zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.),

[4] Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1876).

10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 23 ze zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 35 ze zm.),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1666 ze zm.),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j.: Dz. U z 2020 r. poz. 808 ze zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 351 ze zm.),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 611),

27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 ze zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 295 ze zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 818 dopiero w I 2021r.),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 – 2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start" (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 ze zm.),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 ze zm.),

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz na lata 2021-2030, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspójnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020", która zastąpiła „Strategię Lizbońską". Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanych także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia" oraz „Europejski program walki z ubóstwem".

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz wpisuje się w dokumenty strategiczne. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe", w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020". Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020.

Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów, należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

CHARAKTERYSTYKA GMINY KAŹMIERZ

Położenie Gminy

Gmina Kaźmierz – administracyjnie zaliczana jest do powiatu szamotulskiego. Oddalona o 20 km na północny-zachód od Poznania. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 92 Świecko – Poznań – Warszawa - Terespol. Bliskie położenie przy aglomeracji poznańskiej wpływa na korzystne połączenia komunikacją podmiejską. W skład gminy, której powierzchnia wynosi 128,2 km^2, wchodzi 18 sołectw.

Gmina Kaźmierz położona jest na obszarze Pojezierza Poznańskiego. Znajdują się tutaj dwa zbiorniki wodne – Jezioro Bytyńskie oraz sztuczny akwen w Radzynach, zbudowany na przepływającej przez Gminę rzece Samie. Na terenie gminy dominuje przede wszystkim przemysł i rolnictwo. Jednak od kilku lat Gmina prężnie rozwija się pod względem turystyki i rekreacji.

Walory turystyczne, dogodne połączenie komunikacyjne z Poznaniem, bliskie położenie miasta Szamotuły oraz infrastruktura gospodarcza sprawiają, że Gmina jest atrakcyjnym miejscem dla inwestorów i handlowców.

Mapa 1. Położenie Gminy

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ka%C5%BAmierz_(gmina)

Sołectwa należące do gminy Kaźmierz:

Bytyń - wieś położona około 9 km od Kaźmierza przy drodze krajowej nr 92 z Poznania do Pniew. Pierwsza notatka mówiąca o wsi Bitino datowana jest na XIV wiek, wtedy wznosił się tam gród z zamkiem. Jednak dzięki wykopaliskom archeologicznym z XIX wieku odkryto skarb miedziany z lat 2300-1600 p.n.e. Jak wynika z zapisów historycznych dwukrotnie Bytyń był miastem. Obecnie znajduje się tam: późnogotycki kościół, zespół pałacowo-dworski, rezerwat przyrody Bytyńskie Brzęki, jezioro oraz Las Bytyński, w którym znajduje się pomnik pomordowanych w czasie wojny.

Chlewiska – wieś położona ok. 2,5 km od Kaźmierza. Od około XVI wieku była wsią szlachecką. Obecnie znajduje się tam spichlerz folwarczny z XIX wieku i park. Znane postacie z Chlewisk: Józef Walter - agronom i Powstaniec Wielkopolski, Antoni Antoniewski – nadleśniczy i Powstaniec Wielkopolski.

Dolne Pole – wioska oddalona od Kaźmierza o 2 km na południowy – wschód. Nazwa miejscowości wywodzi się od ukształtowania terenu. Pod koniec XIX wieku folwark należał do majątku Nowej Wsi. Znani mieszkańcy: Bronisław Stróżyk, Franciszek Owsianny – Powstańcy Wielkopolscy. Do sołectwa Dolne Pole zaliczamy także miejscowość Brzezno.

Gaj Wielki – miejscowość oddalona o ok. 10 km od Kaźmierza przy drodze krajowej nr 92 z Poznania do Pniew. Pierwsza wzmianka pochodzi z 1382 roku. Znane osoby związane z Gajem Wielkim: Piotr Skóra, Stanisław Herbanowski, Zygmunt Humerczyk czy Antoni Grygier – Powstańcy Wielkopolscy. Obecnie możemy tam zobaczyć: budynek poczty konnej z XIX wieku, dworek, starą gorzelnię, kaplicę oraz pozostałości parku krajobrazowego. W obręb sołectwa wchodzą jeszcze dwie miejscowości: Stramnica i Stramnica Gajówka.

Gorszewice – wieś położona ok. 4,5 km od Kaźmierza. Pierwsza wzmianka pochodzi z XIV wieku. W XIX wieku odkryto tu cmentarzysko kultury łużyckiej i szczątki Prasłowian. Odnaleziono także wyroby ze złota, żelaza i brązu m.in. broń, narzędzia, ozdoby i wyroby ceramiczne.

Kaźmierz – wieś mająca blisko 4 tysiące mieszkańców położona 12 km na południe od Szamotuł. Pierwszy raz miejscowość wymieniono w 1298 roku w dokumencie biskupa Andrzeja Zaremby. Znajdują się tutaj interesujące i zachowane w dobrym stanie zabytki tj. kościół pw. Narodzenia NMP, figura św. Jana Nepomucena oraz zespół parkowo-pałacowy.

Kiączyn – wioska przy drodze z Kaźmierza do Gaju Wielkiego, 2 km na południe od centrum. Wieś Stare zaliczamy do sołectwa Kiączyn. Na skarpie nad rzeką Samą zachował się dwór rodziny Łubieńskich z XIX wieku. Najbardziej znani przedstawiciele rodu to: Bogusław

Łubieński – właściciel ziemski, poseł IV kadencji Sejmu (II RP), Powstaniec Wielkopolski oraz Konstancja Łubieńska – przyjaciółka Adama Mickiewicza, znana poprzez chrzest uzupełniający w oleju, który odbył się w Kiączynie.

Komorowo – wieś leżąca na północnym brzegu Jeziora Bytyńskiego, 5 km na zachód od Kaźmierza. Pierwsze informacje o miejscowości datuje się na XIV wiek. Jednak jak podają źródła w IX-VIII wieku p.n.e. przebiegał tędy szlak bursztynowy. Obecnie przy jeziorze znajduje się park krajobrazowy, w którym w XIX wieku mieścił się pałac oraz obora. Aktualnie stoi tam dwór, który po remoncie zatracił swoje charakterystyczne cechy.

Kopanina – wioska położona w odległości około 5 km od Kaźmierza. Nazwa miejscowości wywodzi się od pejzażu i ukształtowania terenu, który jest typowo rolniczy. Obecnie zamieszkuje tam około 200 osób, jednak malowniczy krajobraz przyciąga coraz więcej chętnych.

Młodasko – wieś oddalona o ok. 7 km od Kaźmierza przy drodze krajowej nr 92 Poznań – Pniewy. Tuż za Młodaskiem widać kopiec, który jak głosi podanie ludowe usypali Szwedzi podczas „potopu" i stawiali na nim armaty w celu ostrzeliwania okolicy. W rzeczywistości są to pozostałości po wczesnośredniowiecznym grodzisku. We wsi znajduje się dobrze zachowany park z tamtego okresu. Aktualnie w skład sołectwa wchodzi dodatkowo wieś Gorgoszewo.

Nowa Wieś – znajduje się po lewej stronie od rzeki Samy. W przeszłości była to odrębna miejscowość pochodząca z XV wieku. Obecnie od 1998 roku wchodzi w granice administracyjne Kaźmierza.

Piersko – wieś w gminie znajdująca się ok. 11 km od Kaźmierza przy drodze powiatowej z Otorowa do Bytynia. W dokumentach odnotowana w 1382 roku przy mieszkańcu nazwanym Mikołajem z Pierska. W XVIII wieku istniał tam kościół lub kaplica. Obecnie zachował się niewielki park.

Radzyny – miejscowość oddalona o 3 km na północ od Kaźmierza przy drodze powiatowej do Szamotuł. Pierwsza wzmianka pochodzi z XV wieku i dotyczyła Radzynia, według danych mieściły się tam także młyn i cegielnia. Obecnie w Radzynach znajduje się zbiornik retencyjny na rzece Samie, zbudowany w latach 1998-2000. Wykorzystuje naturalną dolinę rzeki i składa się z dwóch zapór. Dodatkowo osada Chrusty wchodzi w skład sołectwa Radzyny.

Sierpówko – mała wieś leżąca w odległości ok. 6 km od Kaźmierza. Znajduje się tam kilka większych gospodarstw rolnych. Aktualnie liczba mieszkańców wynosi niespełna 80 osób.

Sokolniki Małe – wieś położona ok. 6 km od Kaźmierza przy drodze powiatowej do Brodziszewa. Powstanie datuje się na około XIII wiek. W Sokolnikach Małych urodzili się: Kazimierz Jarochowski (1828-1888) – historyk, działacz społeczny i polityczny; Stanisław Wagner (1857-1930) – publicysta, recenzent, felietonista, tłumacz; Stefan Kłos, Seweryn Frąckowiak, Stanisław Mikołajczak, Hieronim Zandecki– Powstańcy Wielkopolscy.

Sokolniki Wielkie – położone na północnym zachodzie od Kaźmierza (ok. 6 km) przy drodze powiatowej do Brodziszewa. Pierwsze informacje o osadzie pochodzą z XIV wieku. Przed II wojną światową wieś przeszła w ręce sióstr Urszulanek. W centrum znajduje się przydrożny krzyż z 1846 roku, kaplica, szkoła podstawowa oraz przedszkole prowadzone przez siostry zakonne.

Wierzchaczewo - miejscowość położona ok. 9 km od Kaźmierza. W XVI wieku była to wieś szlachecka. W skład sołectwa wchodzi także miejscowość Pólko, która ma ponad czterokrotnie więcej mieszkańców i cały czas się rozrasta.

Witkowice – nieduża wieś oddalona o ok. 4 km na południowy zachód od Kaźmierza przy drodze lokalnej prowadzącej do Bytynia. W 1901 roku odnaleziono tutaj skarb w glinianym naczyniu sprzed 1200-1100 lat p.n.e. zawierający bransolety i naramienniki ze złota. Znana postać z miejscowości to Antoni Stróżyk - żołnierz walczący podczas I wojny światowej.

Sytuacja demograficzna

Gmina Kaźmierz ma 8 755 mieszkańców, z czego 50,9% stanowią kobiety, a 49,1% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 25,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,1 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

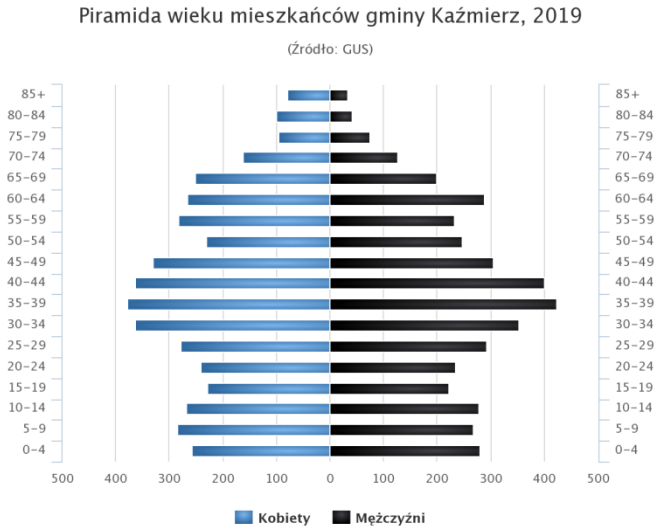

Mieszkańcy gminy Kaźmierz zawarli w 2019 roku 43 małżeństw, co odpowiada 5,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,7 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,4% mieszkańców gminy Kaźmierz jest stanu wolnego, 57,8% żyje w małżeństwie, 3,3% mieszkańców jest po rozwodzie, 9,0% to wdowy/wdowcy.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gmina Kaźmierz

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

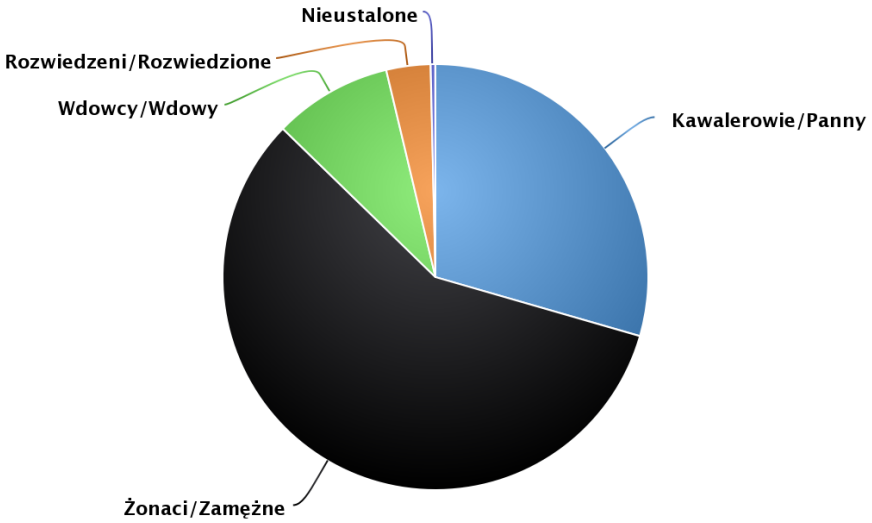

Gmina Kaźmierz ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 22. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,54 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku urodziło się 102 dzieci, w tym 39,2% dziewczynek i 60,8% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,12 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

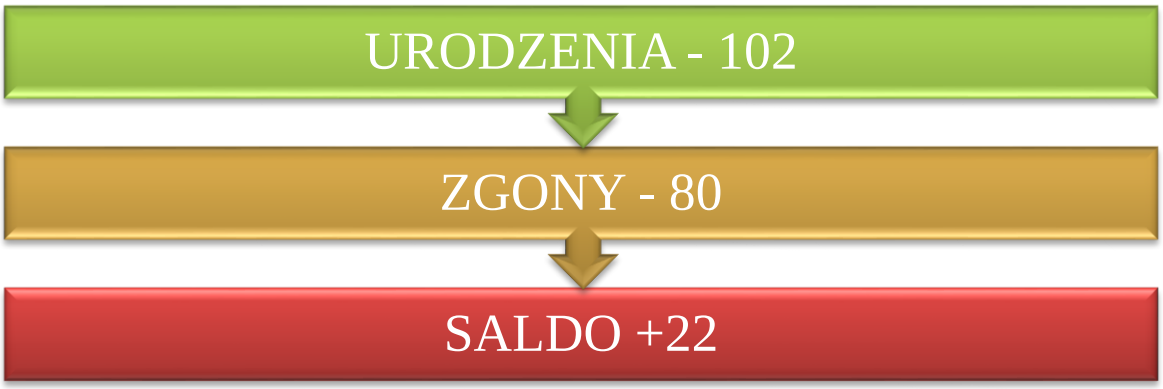

W 2019 roku zarejestrowano 248 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 87 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kaźmierz 161. W tym samym roku 2 osoby zameldowały się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowanie za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1.

62,0% mieszkańców gminy Kaźmierz jest w wieku produkcyjnym, 21,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Działalność kulturalna

Do głównych animatorów życia kulturalnego w Kaźmierzu należy Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury w Kaźmierzu.

Biblioteka Publiczna Gminy Kaźmierz służy przede wszystkim zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, oświatowych i informacyjnych mieszkańców gminy. Tym samym przyczynia się do upowszechniania wiedzy i kultury. Biblioteka szczyci się bogatym księgozbiorem, który jest do dyspozycji mieszkańców w siedzibie Biblioteki w Kaźmierzu, jak również w jej filiach w Bytyniu i Gaju Wielkim oraz w punktach bibliotecznych w Sokolnikach Wielkich i 3 przedszkolach w Kaźmierzu. W placówce w Kaźmierzu funkcjonuje kawiarenka internetowa oraz punkt kserograficzny. Oprócz pełnienia typowej funkcji bibliotecznej – wypożyczania i udostępniania książek, promowania czytelnictwa, instytucja prowadzi bogatą działalność kulturalną skierowaną pod adresem dzieci, młodzieży i dorosłych (m.in. organizuje spotkania z pisarzami, artystami, przedstawienia teatralne, konkursy) oraz działają różne sekcje muzyczne i inne które również zaspokajają potrzeby mieszkańców.

W Gminie działają różne zespoły artystyczne, takie jak: Kaźmierzanki, Peter's Band czy Rapperki (młodzieżowy zespół taneczny), a także chóry: chór Cantus i cieszący się ponad 80-letnią tradycją chór Moniuszko.

Przy organizacji różnorodnych imprez kulturalnych, uroczystości wiejskich czy zebrań wykorzystywane są świetlice usytuowane na terenie gminy w 12 wsiach.

Ekonomia społeczna

→ Sytuacja gospodarcza i finanse publiczne

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest **liczba podmiotów gospodarczych** funkcjonujących na danym terenie. W gminie Kaźmierz w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 958 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 768 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 118 nowych podmiotów, a 60 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2019 najwięcej (118) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (40) w roku 2009. W tym samym okresie najwięcej (72) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (32) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2013 roku.

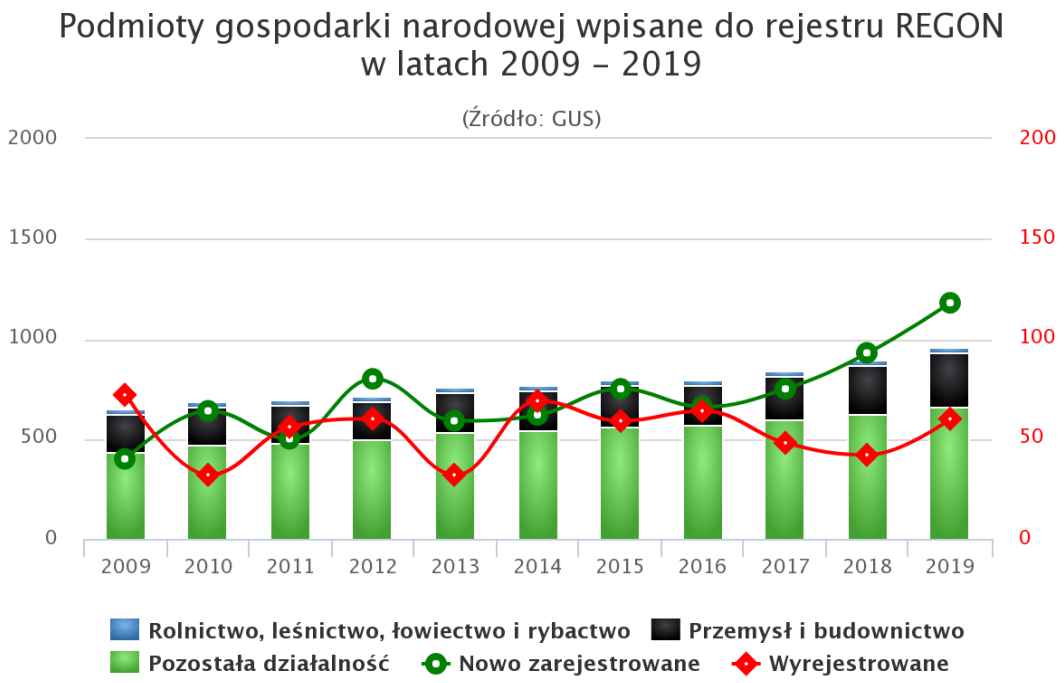

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Kaźmierz najwięcej (56) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (927) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników.

2,9% (28) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 28,0% (268) podmiotów, a 69,1% (662) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Kaźmierz najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,9%) oraz budownictwo (19,9%)[5].

W dalszej części Strategii przedstawiona została struktura dochodów i wydatków gminy Kaźmierz.

Budżet na rok 2019 został określony uchwałą Rady Gminy w Kaźmierzu Nr III/20/18 w sprawie budżetu gminy na 2019 rok z dnia 10 grudnia 2018 roku. Uchwała ustaliła dochody budżetu na rok 2019 w wysokości 37 366 431,00 zł.

[5] *Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Kazmierz*

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Łączna suma **dochodów** budżetu gminy Kaźmierz w 2019 r. wyniosła 43,4 mln.

Tabela 1. Podział dochodów gminy Kaźmierz w 2019 roku

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
Dochody ogółem, w tym:	**43 427 846,00 zł**	**43 425 434,82 zł**	**99,99%**
- dochody bieżące	**41 715 765,73 zł**	**41 763 975,71 zł**	**100,12%**
- dochody majątkowe	**1 712 080,27 zł**	**1 661 459,11 zł**	**97,04%**

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu gminy Kaźmierz za 2019 rok

W grupie wydatków najwięcej środków angażowanych jest na funkcjonowanie oświaty oraz na pomoc społeczną łącznie z wypłatą świadczeń rodzinnych i wychowawczych 500+. **Wydatki** gminy Kaźmierz w 2019 r. wyniosły 43,5 mln, w tym:

Tabela 2. Podział wydatków w 2019 r.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
Wydatki ogółem, w tym:	**43 543 645,00 zł**	**41 846 138,70 zł**	**96,10%**
- wydatki bieżące	**40 908 422,70 zł**	**39 323 337,66 zł**	**96,13%**
- wydatki majątkowe	**2 635 222,30 zł**	**2 522 801,04 zł**	**95,73%**

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu gminy Kaźmierz za 2019 rok

→ Rynek pracy

Analizując kwestie związane z rynkiem pracy należy w pierwszej kolejności zorientować się, jak wyglądają statystyki dotyczące osób aktywnych zawodowo oraz osób bezrobotnych. Mówiąc o osobach aktywnych zawodowo mamy na myśli wszystkie osoby zatrudnione z pominięciem osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

W gminie Kaźmierz na 1000 mieszkańców pracują 154 osoby. 45,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 54,6% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Kaźmierz wynosiło w 2019 roku 2,0% (2,6% wśród kobiet i 1,5% wśród mężczyzn). Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 931 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 657 pracujących przyjeżdża do pracy spoza Gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -274.

18,0% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 47,4% w przemyśle i budownictwie, a 14,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,3% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

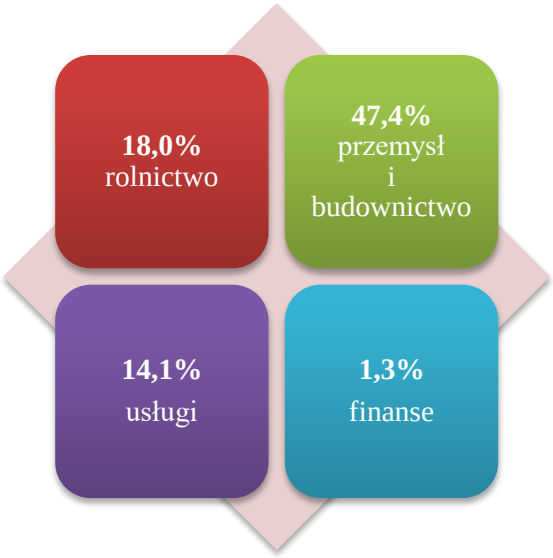

Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć spadek poziomu bezrobocia w gminie Kaźmierz. W 2017 r. 122 osoby były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, po czym ta liczba w 2018 r. zmalała do 96 osób, a w 2019 r. do 75 osób.

Wykres 1. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych - ogółem

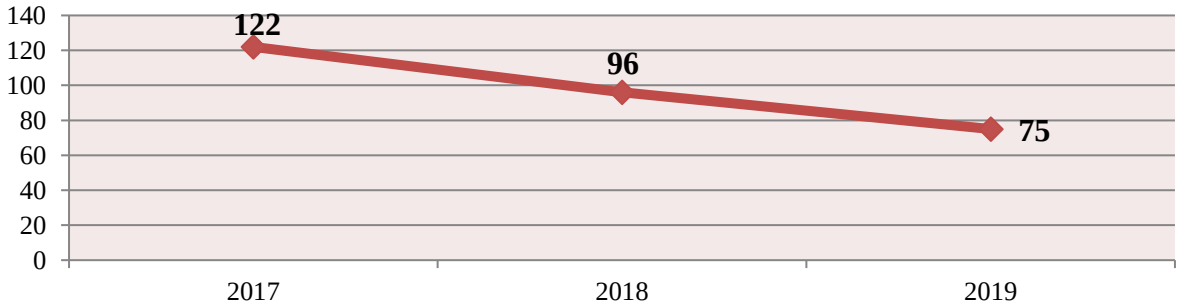

Źródło: bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica

Wśród osób bezrobotnych w gminie Kaźmierz przeważają kobiety. W 2017 r. zarejestrowane w PUP w Szamotułach były 84 kobiety z terenu Gminy, w 2018 r. – 54, a w 2019 r. - 46.

Wykres 2. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z podziałem na płeć

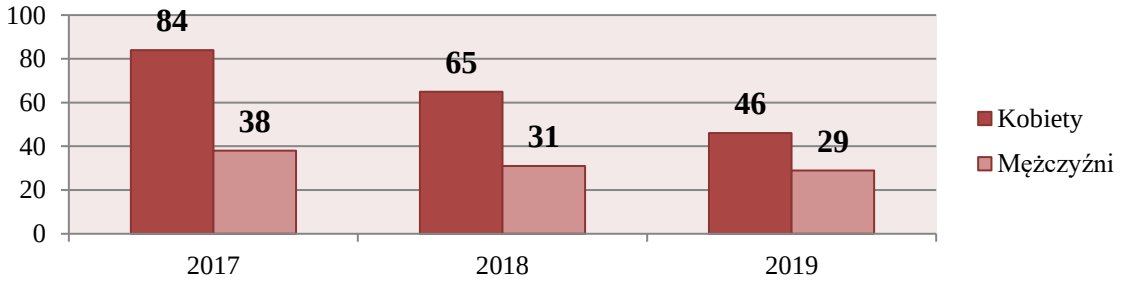

Źródło: bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica

W gminie Kaźmierz wiele osób przed 30 rokiem życia pozostaje bez pracy. Szczegółowe dane dotyczące wieku osób bezrobotnych w latach 2017-2019 ukazuje poniższy wykres.

Wykres 3. Podział osób bezrobotnych ze względu na wiek

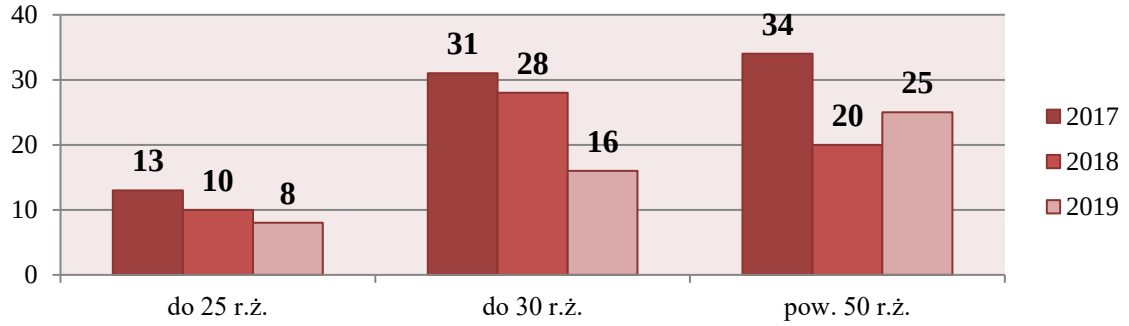

Źródło: bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica

Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy przez dłuższy okres w latach 2017-2019 spadła z 58 osób w 2017 r. do 23 osób w 2019 r. Jest to spadek o 60 pp.

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych długotrwale w latach 2017-2019

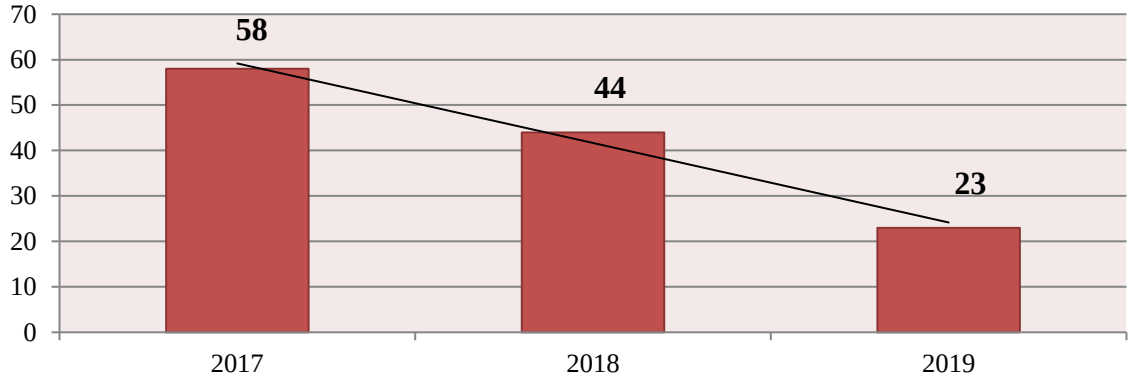

Źródło: bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica

Według Oceny Zasobów Pomocy Społecznej z 2019 r., bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, znalazło się na piątym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy.

W 2019 roku z powodu bezrobocia pomoc i wsparcie otrzymało 28 rodzin

to o 18% mniej niż w roku 2017.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia w latach 2017-2019

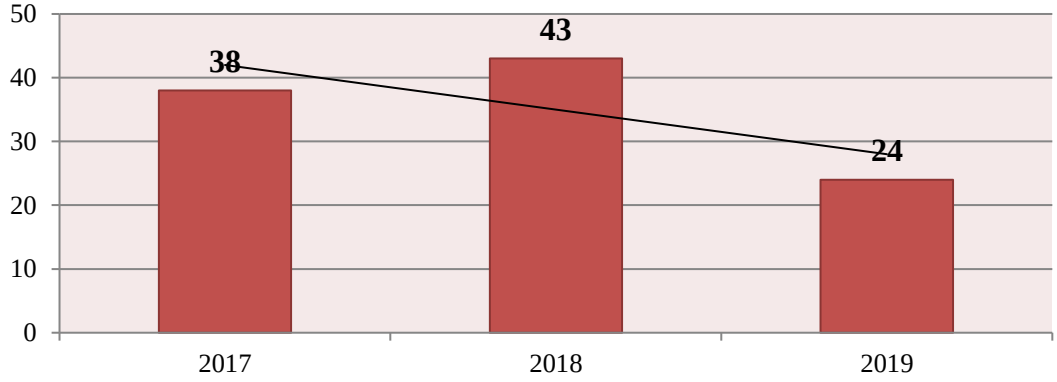

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

→ Oświata i poziom wykształcenia mieszkańców gminy

Pod pojęciem „oświaty" kryje się szereg zadań przypisanych gminie w wielu aktach prawnych. Do najważniejszych zaliczyć należy bezwzględnie prowadzenie publicznych szkół podstawowych. Gmina Kaźmierz prowadziła cztery szkoły podstawowe (obecnie powadzi 2) (i jedno gimnazjum do 2018 r.), gdzie w roku szkolnym 2017/2018 uczyło się 908 uczniów, a w roku szkolnym 2018/2019 – 920 uczniów. Strukturę oświatową uzupełniają następujące przedszkola, za których organizację odpowiada Gmina:

- Przedszkole w Kaźmierzu;
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Gaju Wielkim i Bytyniu;
- Przedszkole Niepubliczne w Sokolnikach Wielkich;
- Przedszkole „Akademia Małego Olimpijczyka" w Kaźmierzu (funkcjonujące od 1 września 2018 r. w formule przedszkola publicznego).

Ogółem w roku szkolnym 2017/2018 uczęszczało tam 420 wychowanków, a w roku szkolnym 2018/2019 – 427 wychowanków.

Według sprawozdania Systemu Informacji Oświatowej na 30.09.2018 r. w szkołach i przedszkolach na terenie Gminy pracowało łącznie 155 nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty – 133,87), z tego w pełnym wymiarze czasu pracy – 113.

Struktura zatrudnionych nauczyli przedstawiała się następująco:

- 23% to nauczyciele dyplomowani,
- 36% nauczyciele mianowani,
- 32% nauczyciele kontraktowi,
- 7% nauczyciele stażyści,
- 2% to nauczyciele bez stopnia.

Według najnowszych danych Gminy w 2017 r. na utrzymanie kaźmierskiej oświaty (bez inwestycji) z budżetu Gminy wydano 14,46 mln zł, z tego 62,7% stanowiły wydatki szkół, a 27,3% to wydatki przedszkoli i oddziałów przedszkolnych. Na finansowanie zadań oświatowych Gmina otrzymała tzw. subwencję oświatową w kwocie 7 442 402,00 zł oraz dotację przedszkolną w kwocie 421 000,00 zł.

W 2018 r. w gminie Kaźmierz przeprowadzono dwa postępowania o stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego. Jeden nauczyciel uzyskał stopień nauczyciela dyplomowanego. Dokonano oceny pracy dyrektora Szkoły Podstawowej w Kaźmierzu.

Za wyniki nauczania oraz za szczególne osiągnięcia w roku szkolnym 2017/2018 wyróżniono stypendiami lub Nagrodą Wójta Gminy Kaźmierz łącznie 67 uczniów (wartość wypłaconych nagród i stypendiów to 26 500,00 zł).

Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w Gminie Kaźmierz w 2018 r. przedstawiają się następująco:

- historia, wos – 60,63%,
- język polski – 69,56%,
- przedmioty przyrodnicze – 57,44%,
- matematyka – 53,55%,
- język angielski – poziom podstawowy – 69,14%,
- język angielski – poziom rozszerzony – 51,94%,
- język niemiecki – poziom podstawowy – 45,48%[6].

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej

[6] *Źródło: Raport o stanie gminy za 2018 rok*

subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego[7].

W 2018 roku wydatki na oświatę i wychowanie wynosiły 7 442 402,00 zł.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r., wśród mieszkańców gminy Kaźmierz:

- 11,9% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,3% wykształcenie policealne,
- 10,7% średnie ogólnokształcące,
- 18,1% średnie zawodowe,
- 30,9% zasadnicze zawodowe,
- 5,2% gimnazjalne,
- 19,7% podstawowe ukończone,
- 1,1% nieukończone podstawowe.

[7] http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C

Sytuacja mieszkaniowa

W 2019 roku w gminie Kaźmierz oddano do użytku 123 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 14,05 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Kaźmierz to 2 815 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 328 mieszkań. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

66,7% mieszkań zostało przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem, 33,3% na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Kaźmierz to 4,13 i jest porównywalna do przeciętnej liczby izb dla województwa wielkopolskiego oraz większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce.

Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w gminie Kaźmierz to 91,20 m^2 i jest porównywalna do przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa wielkopolskiego oraz porównywalna do przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 98,61% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 95,35% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 92,93% mieszkań posiada łazienkę, 86,29% korzysta z centralnego ogrzewania, a 46,07% z gazu sieciowego[8].

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kaźmierz jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznanych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych.

Działania realizowane w ramach Strategii są związane ściśle z realizowaną polityką społeczną na rzecz mieszkańców gminy Kaźmierz. Szczególnie uwzględniają one osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej, jak i zagrożone ogólnie pojętym wykluczeniem społecznym. W tym wypadku niezwykle istotna jest analiza danych statystyczny opracowywanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Systematycznie zbierane informacje pozwalają na zaobserwowanie zmian ilościowych i pewnych tendencji

[8] Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Kazmierz#nieruchomosci

w strukturze wsparcia osób zagrożonych wykluczaniem społecznym oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Na koniec 2019 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaźmierzu zatrudnionych było 14 pracowników, w tym: kadra kierownicza - 1 osoba, pracownicy socjalni - 6 osób, pozostali pracownicy - 7 osób. W latach 2018-2019 liczba zatrudnionych pracowników socjalnych utrzymywała się na stałym poziomie - 14 osób, natomiast w 2017 r. zatrudnionych było 12 pracowników socjalnych. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Wykres 6. Kadra GOPS na przestrzeni lat 2017-2019

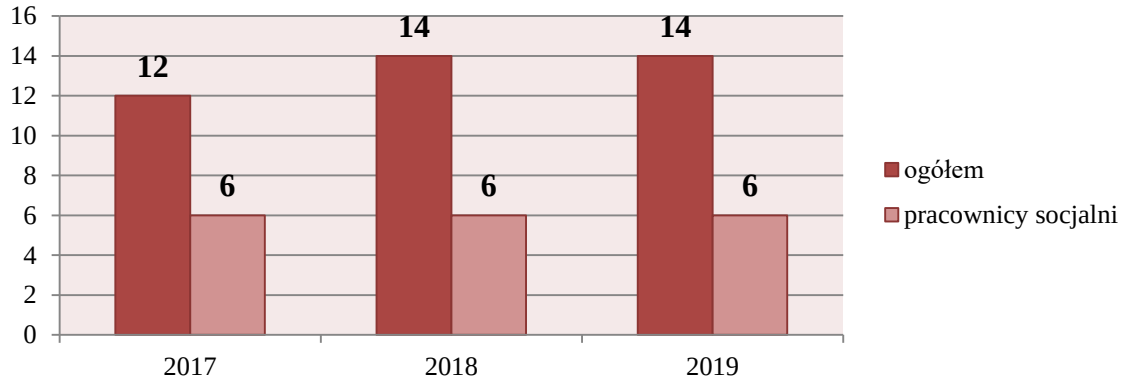

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2019

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kaźmierz uległa wahaniom. W 2019 r. z pomocy skorzystały 288 rodziny – to o 30 rodzin mniej niż w 2017 r. oraz 40 rodzin więcej niż w 2018 r.

Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kaźmierz w latach 2017-2019

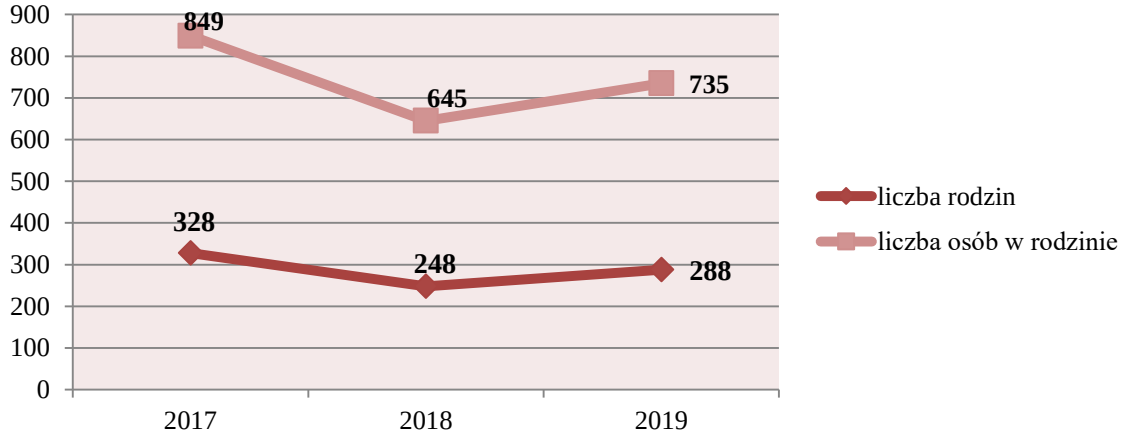

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Wskaźnik deprywacji lokalnej, czyli liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne lub niepieniężne, przypadająca na każde 1000 mieszkańców Gminy w 2019 r. kształtował się na poziomie 2,17%. Na przestrzeni lat 2017-2019 możemy zauważyć wahania wartości tego wskaźnika. Różnica pomiędzy rokiem 2017 a 2019 wynosi 0,23 pp.

Wykres 8. Wskaźnik deprywacji w latach 2017-2019

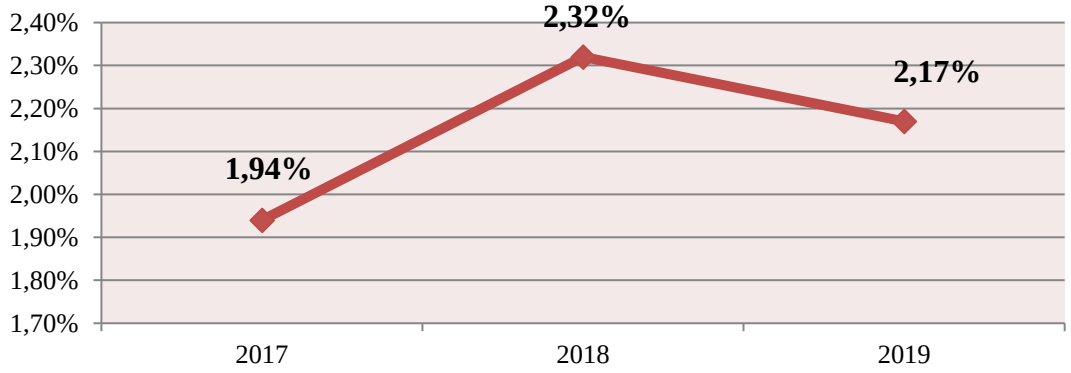

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 r. najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata), jednak osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) również stanowiły znaczną część ogółu. Pod względem płci wystąpiła niewielka dysproporcja – w roku przedmiotowym korzystających z pomocy społecznej kobiet było 106, natomiast mężczyzn 87.

Tabela 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019

	2017		2018		2019	
	ogółem	mężczyźni	ogółem	mężczyźni	ogółem	mężczyźni
0-17	64	34	75	39	80	45
produkcyjny	83	31	98	34	88	37
poprodukcyjny	27	5	32	10	25	5
ogółem	**174**	70	**205**	83	**193**	87

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 r.

W gminie Kaźmierz najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 r. były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (75 rodzin), ubóstwo (62 rodziny), niepełnosprawność (57 rodzin), bezrobocie (38 rodzin), oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (28 rodzin).

Tabela 4. Główne powody udzielania pomocy rodzinom w 2019 r.

Powód przyznania zasiłku	Liczba rodzin
Długotrwała lub ciężka choroba	75
Ubóstwo	62
Niepełnosprawność	57
Bezrobocie	38
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	28

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, w 2019 r. wynosił 252,63%. W stosunku do roku 2017, wskaźnik ten zmalał – różnica kształtuje się na poziomie 48,29 pp.

Wykres 9. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Kaźmierz na przestrzeni lat 2017-2019

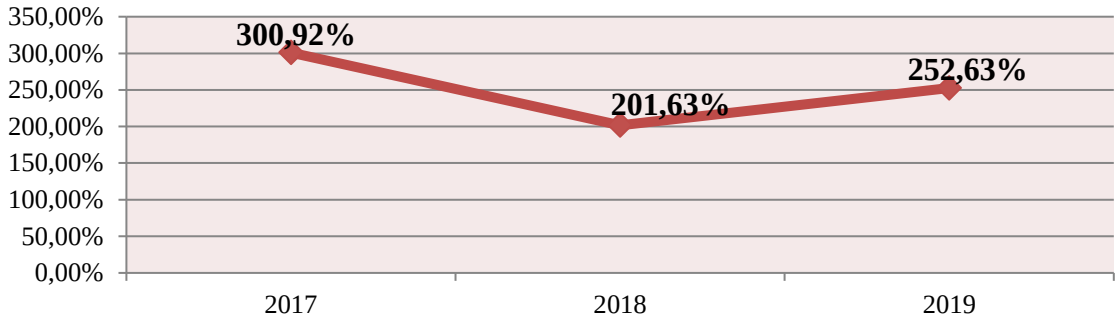

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Wspieranie rodziny

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego w formie:

- pracy z rodziną;
- pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

W latach 2017-2019 utrzymywała się na podobnym poziomie liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, a wzrosła liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych udzielanych przez GOPS. W 2017 r. ze świadczeń niepieniężnych korzystało 76 osób, w 2018 r. – 92 osoby, a w 2019 r. - 101 osób.

Tabela 5. Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

	Liczba osób		
Rodzaj świadczenia	**2017**	**2018**	**2019**
świadczenia niepieniężne	76	92	101
świadczenia pieniężne	97	113	98

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Wraz ze wzrostem liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2019, wzrosła liczba rodzin, którym udzielona była pomoc. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych w latach 2017-2019 wzrosła o 17 rodzin, a korzystających ze świadczeń pieniężnych – utrzymywała się na tym samym poziomie.

Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

	Liczba rodzin		
Rodzaj świadczenia	**2017**	**2018**	**2019**
świadczenia niepieniężne	44	52	61
świadczenia pieniężne	93	107	93

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Z pomocy społecznej najczęściej korzystają rodziny bezdzietne - udzielono im 3 442 świadczenia w 2019 r.

Tabela 7. Poszczególne typy rodzin objęte pomocą społeczną w 2019 r. – liczba świadczeń

Typ rodziny	Liczba świadczeń
– **bez dzieci**	3 442
– **jedno dziecko**	720
– **dwoje dzieci**	686
– **troje dzieci**	1 457
– **czworo i więcej dzieci**	2 366
– **inne**	3 806

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2019

Fundusz alimentacyjny - zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaźmierzu realizuje również zadania z funduszu alimentacyjnego, które to stanowią formę pomocy państwa dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, które nie maja możliwości wyegzekwowania alimentów od dłużnika. Świadczenia te finansowane są z budżetu państwa i przysługują zgodnie z ww. ustawą osobie uprawnionej do alimentów, od rodzica na podstawie wyroku sądu lub w drodze ugody zatwierdzonej przez sąd jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika sądowego stała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaźmierzu do końca tego okresu. Okres świadczeniowy trwa 12 miesięcy od dnia 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego:

- do ukończenia 18 roku życia;
- do ukończenia nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia;
- bezterminowo, jeżeli osoba uprawniona legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- cudzoziemcom zamieszkałym na terenie RP, na podstawie umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym.

Do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2019 r. uprawnione były 44 osoby z 36 rodzin. Ogółem wydano 52 decyzje dotyczące świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym:

- 36 decyzji przyznających świadczenia;
- 10 decyzji uchylających w całości lub w części decyzje przyznające świadczenia;
- 2 decyzje żądających zwrotu nienależnie pobranych świadczeń;
- 3 decyzje odmowne;
- 1 decyzja umarzająca.

W ramach realizacji tego zadania w 2019 r. wypłacono łącznie 471 świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla 44 osób uprawnionych do świadczeń na kwotę 205 750,00 zł.

W 2019 r. od dłużników alimentacyjnych wpłynęły zaległe, wyegzekwowane przez kancelarie komornicze alimenty tytułem wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej w łącznej kwocie 108 123,61 zł, z czego gminie Kaźmierz przekazano 40% tej kwoty 31 073,54 zł, natomiast 60% czyli 67 825,63 zł kwoty wraz z odsetkami stanowi dochód budżetu Państwa.

W 2019 r. podjęto działania wobec 86 dłużników, a 43 dłużników zobowiązanych było do spłaty należności wobec gminy Kaźmierz, z czego 28 dłużników dokonało wpłat przynajmniej jeden raz. W 2019 r. wobec 5 dłużników wydano decyzje uznające ich za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych.

W latach 2017-2019 spadła liczba uprawnionych osób do poboru świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z 51 w 2017 r. do 39 w 2019 r. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane.

Tabela 8. Fundusz alimentacyjny

	2017	2018	2019
Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	250 050,00 zł	230 450,00 zł	205 750,00 zł
Liczba osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego	51	44	39

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2019

Od 1 kwietnia 2016 r. UG wypłaca świadczenia wychowawcze tzw. 500+. W gminie Kaźmierz w 2019 r. świadczenie to zostało wypłacone 659 rodzinom na kwotę ponad 8,5 mln zł.

Tabela 9. Świadczenia wychowawcze 500+

	2017	2018	2019
Kwota wypłaconych świadczeń	5 954 163,00 zł	5 732 909,00 zł	8 505 893,00 zł
Liczba rodzin objętych świadczeniem	666	656	659

Źródło: Raport o stanie gminy 2019 r.

Asystent rodziny

Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych w wielu miastach i gminach Polski mogą skorzystać z pomocy asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny polega na udzielaniu wsparcia rodzinom. Celem tego wsparcia jest natomiast to, aby w przyszłości rodzina samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent to osoba towarzysząca rodzinie, współobecna, pomagająca we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu tak aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpiecznemu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Współpraca z asystentem jest możliwa po wyrażeniu zgody przez rodzinę, a praca asystenta ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę zdolności do prawidłowego funkcjonowania lub nie wyrażenia przez rodzinę zgody na współpracę. W szczególnych przypadkach do współpracy z asystentem rodziny rodziców biologicznych może zobowiązać sąd.

Zadania asystenta rodziny powinny być realizowane na rzecz:

- Rodzin, które wychowują małoletnie dzieci i mają problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec nich.
- Rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w których wychowują się dzieci lub w których dzieci zostały okresowo umieszczone w pieczy zastępczej.

W roku 2019 zatrudniano w GOPS jednego asystenta rodziny, który objął swoimi działaniami 12 rodzin z terenu gminy Kaźmierz.

Piecza zastępcza

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo-wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane. Zgodnie z ustawą zadaniem Gminy jest szeroko pojęta profilaktyka, praca z rodziną i pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Natomiast zadania związane ze sprawowaniem rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przypisane zostały powiatom.

W myśl ww. ustawy piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (w rodzinie zastępczej) i instytucjonalnej (w placówce opiekuńczo-wychowawczej). Rodzinna piecza zastępcza jest przejściową (okresową) formą zapewnienia całodobowej opieki i wychowania dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza:
  - spokrewniona,
  - niezawodowa,
  - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- rodzinny dom dziecka.

Formami instytucjonalnej pieczy zastępczej są:

- placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna,
- interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W pieczy zastępczej w 2019 r. znajdowało się 9 dzieci z czego 7 przebywało w rodzinach zastępczych. Gmina Kaźmierz współfinansowała ich pobyt w rodzinach zastępczych w wysokości 33 145,05 zł.

Z terenu gminy Kaźmierz dwoje dzieci przebywało w placówce opiekuńczo wychowawczej co stanowiło dla gminy koszt w wysokości 16 914,58 zł.

Pracownicy socjalni prowadzili monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w formie wywiadów środowiskowych lub rutynowych odwiedzin rodziny, poprze kontakt bezpośredni i telefoniczny z pedagogiem szkolnym, dzielnicowym i kuratorami. Często przez rozeznanie wśród sąsiadów rodziny zagrożonej kryzysem (kontakt bezpośredni).

Wsparcie osób niepełnosprawnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

Analizując problemy społeczne, które były zauważalne na obszarze gminy Kaźmierz, zwrócono także uwagę na zjawisko niepełnosprawności. W 2019 r. ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 64 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia przez GOPS znalazła się na drugim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w gminie w 2019 r.

Wykres 10. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017–2019

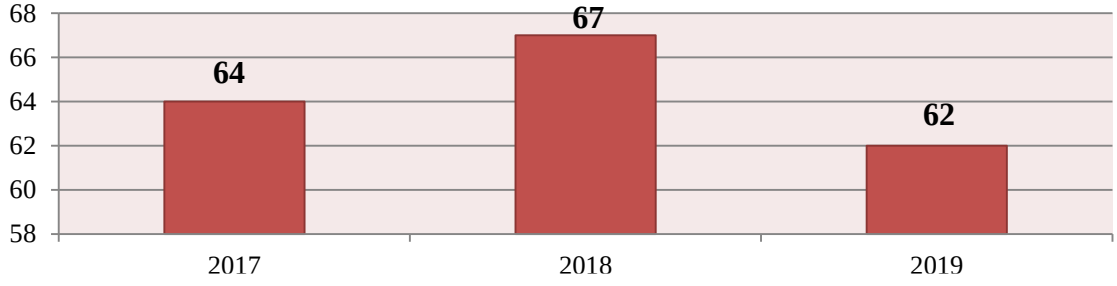

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. W 2017 r. przyznano 971 świadczeń na kwotę 148 563 zł, w 2018 r. liczba świadczeń wynosiła 1 063 na kwotę 167 698 zł, w 2019 r. kształtowała się na poziomie 1 222 świadczeń na kwotę 231 300 zł. Nastąpił wzrost kwoty zasiłku pielęgnacyjnego.

Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka

	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	971	1 063	1 222
Kwota świadczeń (zł)	148 563,00 zł	167 698,00 zł	231 300,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

W 2017 r. przyznano 547 zasiłków dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2018 r. nastąpił wzrost liczby przyznanych świadczeń do 619, a w 2019 r. do 731.

Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności

	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	547	619	731
Kwota świadczeń (zł)	83 691,00 zł	97 912,00 zł	138 487,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

W 2017 r. przyznano 947 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 r. 881 świadczeń, a w 2019 r. – 847 świadczeń. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć spadek liczby przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych.

Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia

	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	947	881	847
Kwota świadczeń (zł)	144 891,00 zł	139 160,00 zł	160 445,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

W 2017 r. przyznano 60 świadczeń pielęgnacyjnych dla osób powyżej 75 roku życia, w 2018 r. – 52 świadczenia, a w 2019 r. 62 świadczenia. W latach 2017-2019 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych utrzymywała się na podobnym poziomie. Nastąpił wzrost w wypłacanej kwocie świadczeń, z 9 180 zł w 2017 r. do 11 748 zł w 2019 r.

Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla osób powyżej 75 roku życia

	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	60	52	62
Kwota świadczeń (zł)	9 180,00 zł	8 207,00 zł	11 748,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

W latach 2017-2019 nastąpił wzrost liczby przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych z 2 525 w 2017 r. do 2 862 w 2019 r. Wzrosła również kwota wypłacanych zasiłków – z 386 325 zł w 2017 r. do 541 980 zł w 2019 r.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem

	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	2 525	2 615	2 862
Kwota świadczeń (zł)	386 325,00 zł	412 977,00 zł	541 980,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

W latach 2017-2019 można zauważyć wzrost kwoty wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych z 494 774 zł w 2017 r., do 830 349 zł w 2019 r. Liczba przyznanych świadczeń uległa znacznemu wzrostowi.

Tabela 15. Świadczenia pielęgnacyjne

	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	354	431	527
Kwota świadczeń (zł)	494 774,00 zł	636 232,00 zł	830 349,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

GOPS w latach 2017-2019 zajmował się również przyznawaniem specjalnych zasiłków opiekuńczych. Specjalny zasiłek opiekuńczy jest świadczeniem pieniężnym, o które mogą ubiegać się osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkowie jeżeli rezygnują lub nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad najbliższą poważnie niepełnosprawną osobą. W 2017 r. przyznano 52 zasiłki na kwotę 26 520 zł, w 2018 r. 65 zasiłków na kwotę 34 514 zł, a w 2019 r. 57 zasiłków na kwotę 35 319 zł.

Tabela 16. Specjalny zasiłek opiekuńczy

	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	52	65	57
Kwota świadczeń (zł)	26 520,00 zł	34 514,00 zł	35 319,00 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Zdrowie psychiczne

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to

istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny" głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian[9].

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak, ponieważ termin „zdrowie psychiczne" jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystki.

Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w 2019 r. objęte były 3 osoby, co stanowiło 305 świadczeń na łączną kwotę 23 812,00 zł. Osoby, którym przyznano tę formę pomocy, zgodnie z rozporządzeniem ponosiły odpłatność (część osób została zwolniona z odpłatności). Dochody z tytułu zwrotu za specjalistyczne usługi opiekuńcze wyniosły 212,80 zł z czego 5% stanowiło dochód Gminy w kwocie 10,64 zł.

Wykres 11. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznane na przestrzeni lat 2017-2019 – liczba osób

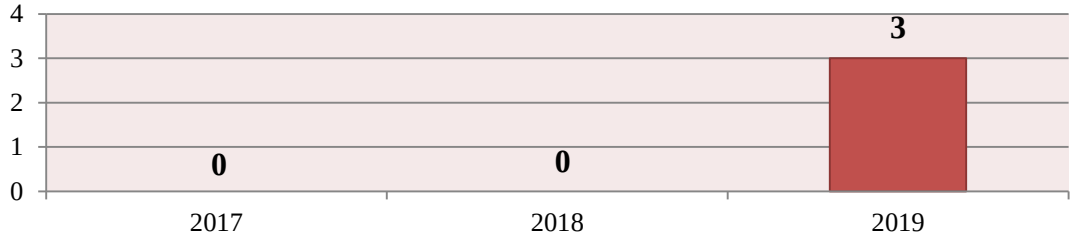

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny[10]. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż **liczba**

[9] www.psychiatriapolska.pl
[10] Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Gmina Kaźmierz realizuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych współpracując między innymi z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- placówkami oświatowymi znajdującymi się na terenie gminy,
- Powiatową Komendą Policji w Szamotułach,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach,
- Punktem Konsultacyjnym ds. Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020* przyjętego uchwałą Nr XX/171/2020 Rady Gminy Kaźmierz z dnia 28 września 2020 r.

Źródła finansowania Gminnego Programu stanowią środki finansowe pochodzące z dochodów budżetu Gminy z opłat za wydanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2019 r. z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaźmierzu z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 12 rodzin. Oznacza to wahania liczby beneficjentów korzystających z pomocy GOPS w latach 2017-2019.

Wykres 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019

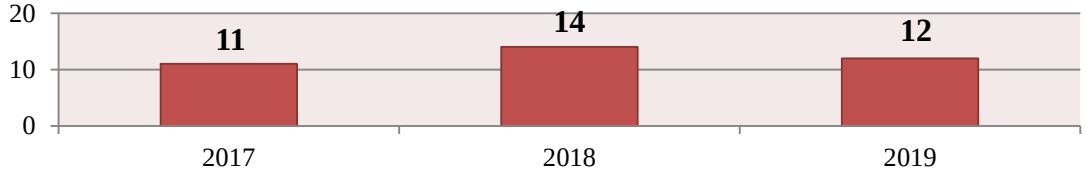

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

W 2019 r. z pomocy Punktu Konsultacyjnego ds. Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skorzystało łącznie 29 osób, którym udzielono 118 porad.

Tabela 17. Zestawienie usług świadczonych przez pracowników Punktu Konsultacyjnego ds. Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Lp.	Rodzaj konsultacji	Liczba osób (sumarycznie)*	Liczba porad
1	Osoby z problemem alkoholowym	27	100
2	Dorośli członkowie rodziny z problemem alkoholowym w tym współuzależnieni i DDA	2	18
3	**RAZEM:**	**29**	**118**

Źródło: Sprawozdanie PARPA-G1 za 2019 r.

W Punkcie Konsultacyjnym realizowano ofertę w następujących kategoriach:

- rozpoznawanie problemu zgłaszanego przez klienta;
- motywowanie osób uzależnionych oraz członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie po podmiotów prowadzonych przez NFZ;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany wzorca picia;
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym;
- konsultacje i wsparcie dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi;
- udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie;
- motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc;
- gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy;
- poradnictwo psychologiczne dla osób/rodzin w kryzysie;
- wsparcie z żałobie.

W 2019 r. GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o przymusowe leczenie wobec 4 osób uzależnionych, a przeprowadziła rozmowy z 6 osobami uzależnionymi od alkoholu i 1 członkiem ich rodzin. Szczegółowe dane dotycząc działań GKRPA zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 18. Liczba osób z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy oraz podjęli czynności

	2019
Osoby uzależnione od alkoholu	6
Członkowie ich rodzin	1
Wystąpienie GKRPA wnioskiem do sądu o przymusowe leczenie	4
Liczba osób, w stosunku do których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień	8

Źródło: Sprawozdanie PARPA-G1 za 2019 r.

Rodziny z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie, objęte procedurą Niebieskie Karty były również objęte działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego oraz wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaźmierzu. Pracownicy socjalni udzielali wsparcia w postaci pracy socjalnej, a jeśli sytuacja rodziny tego wymagała, również pomocy finansowej i świadczeń niepieniężnych.

Poniższy wykres przedstawia dane dotyczące kontaktowania się członków GKRPA z osobami doznającymi i stosującymi przemoc w rodzinie w latach 2017-2019.

Wykres 13. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA

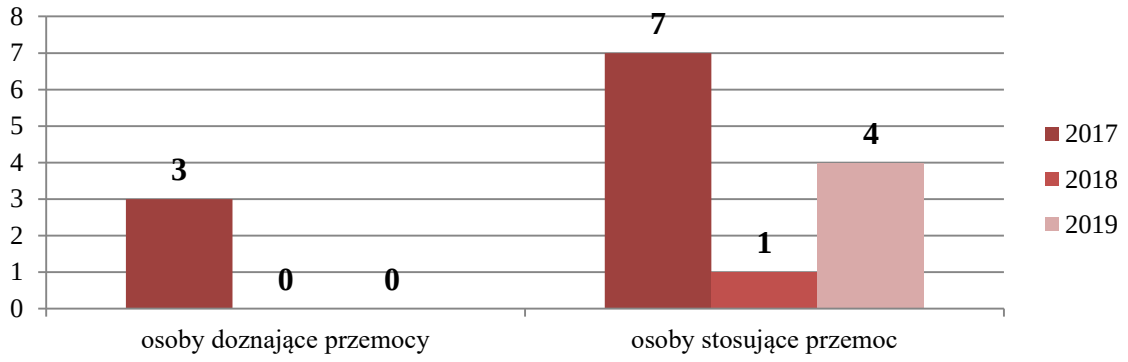

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE KAŹMIERZ

W 2018 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nakłada ona na gminę obowiązek ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a nie jak dotychczas określenia limitów punktów sprzedaży. W 2019 r. ustalono więc maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie Kaźmierz:

- <u>poza miejscem sprzedaży:</u>
  - o wartości do 4,5% alkoholu oraz piwa – **27 zezwoleń**,
  - o zawartości od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) - **22 zezwolenia**,
  - o zawartości powyżej 18% alkoholu – **25 zezwoleń**,
  - razem – **74 zezwolenia.**
- <u>w miejscu sprzedaży:</u>
  - o wartości do 4,5% alkoholu oraz piwa – **9 zezwoleń**,
  - o zawartości od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) - **5 zezwoleń**,
  - o zawartości powyżej 18% alkoholu – **4 zezwolenia**,
  - razem - **18 zezwoleń.**

W gminie Kaźmierz (według stanu na koniec 2019 r.) wydano następującą liczbę zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych:

- 0 na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne),
- 3 na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy).

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła **łącznie 6 982 539,01 zł** w tym: 3 380 882,00 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 559 125,61 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 3 042 530,90 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%.

Wykres 14. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Kaźmierz w 2019 r.

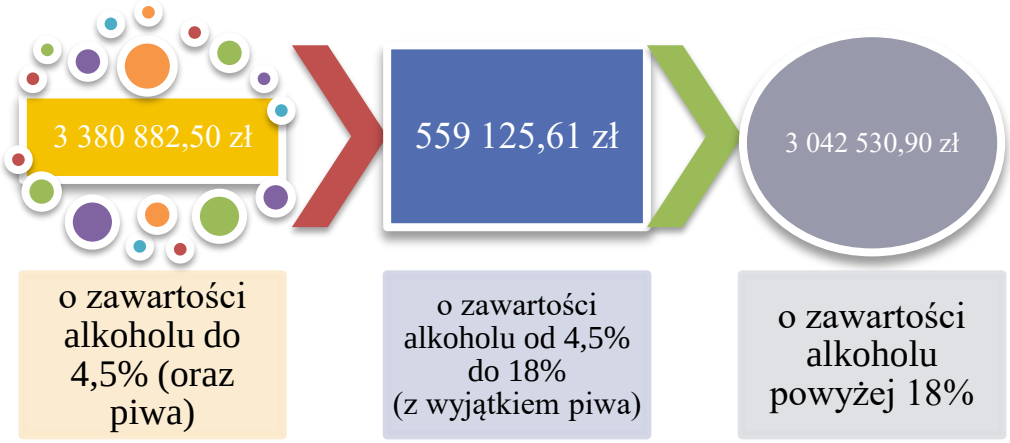

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* mówi, że: *„przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.*

W gminie Kaźmierz realizowany jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 przyjęty Uchwałą Nr XXX/195/2016 Rady Gminy Kaźmierz w dniu 21 listopada 2016 r.

W 2019 r. podjęto działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy w rodzinie. Do najważniejszych zadań w 2019 r. należało:

- prowadzenie postępowań NK,
- realizowanie pracy z rodzinami przez członków zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych (GR),
- organizowanie cyklicznych spotkań ZI i GR,
- realizowanie współpracy z jednostkami działającymi wokół przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- przedstawianie sprawozdań z działalności ZI i GR,
- zorganizowano 2 szkolenia dla członków ZI i GR i innych zainteresowanych.

Zarządzeniem Nr 174/17 Wójta Gminy Kaźmierz z dnia 15 listopada 2017 r., powołany jest Zespół Interdyscyplinarny w gminie Kaźmierz w liczbie 10 osób, w którego skład wchodzą przedstawiciele instytucji: GOPS, oświaty, GKRPA, policji oraz kuratorzy. Osoby te współdziałają ze sobą i koordynują działania zapobiegające przemocy w rodzinie. Ze składu Zespołu Interdyscyplinarnego wyłoniony został przewodniczący, zastępca oraz sekretarz.

W 2018 r. Zarządzeniem Nr 225/18 Wójta Gminy Kaźmierz z dnia 28 września 2018 r. zmieniono skład osobowy Zespołu Interdyscyplinarnego. Obecnie w skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi 9 osób.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przyjęty na lata 2016-2020, jako cel główny zakłada **Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy w rodzinie.** Cele szczegółowe realizowane były w następujący sposób:

1. Dostarczenie wiedzy mieszkańcom gminy Kaźmierz na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemoc w rodzinie:
    - realizowane było poprzez informacje umieszczone na stronie internetowej oraz bezpośredni kontakt ze specjalistami psychologami pedagogami i pracownikami socjalnymi.

2. Zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc w rodzinie:
   - rodziny te objęte zostały wsparciem ze strony specjalistów tj.; pracowników socjalnych, psychologów, pedagogów w szkołach i przedszkolach, policję oraz kuratorów. Otrzymały możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej.
3. Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc:
   - osoby stosujące przemoc były zapraszane na rozmowy z grupą roboczą podczas których proponowano udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach lub Fundację PCPS - Poznańskie Centrum Profilaktyki Społecznej w Poznaniu.

Działania określone w ww. programie realizował Zespół Interdyscyplinarny, czyli wszystkie instytucje tj. policja, GOPS, szkoły i przedszkola, GKRPA oraz służba zdrowia, których zadaniem było integrowanie i koordynowanie działań oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2019 r. na zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wydano łącznie 13 441,14 zł, w tym na porady i konsultacje psychologiczne wydano 12 008,00 zł. W 2019 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego i 29 spotkań grup roboczych. Grupy robocze pracowały z rodzinami zgodnie z wytyczonym harmonogramem działań.

W latach 2017-2019 można zauważyć wahania liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Wśród osób doznających przemocy w rodzinie, największą liczbę stanowiły dzieci. Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

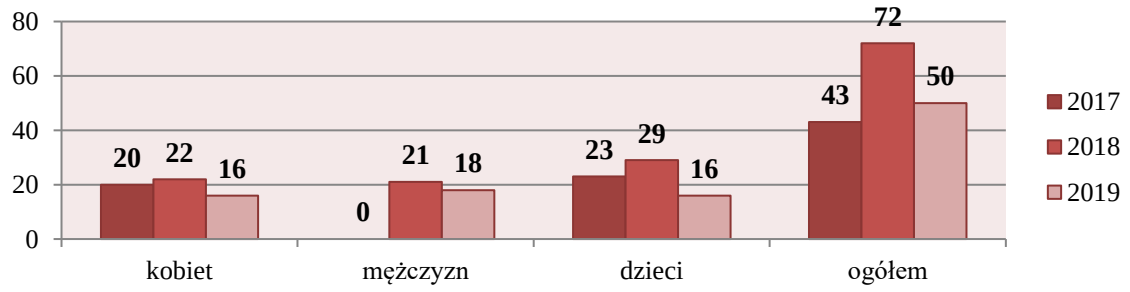

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

W latach 2017-2019 liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego wahała się. W 2019 r. pomocą ZI objętych było 16 kobiet, 18 mężczyzn oraz 16 dzieci. W porównaniu do roku 2017 i 2018 nastąpił wzrost liczby dzieci objętych pomocą ZI i jednoczesny spadek liczby kobiet objętych działaniami.

Wykres 16. Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019

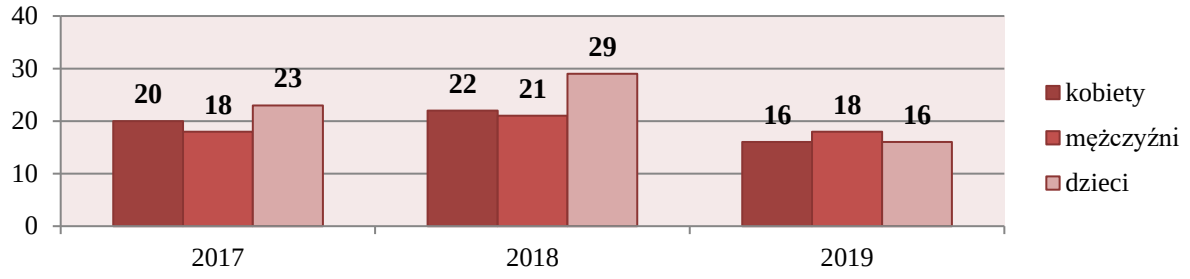

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

Liczba osób objętych pomocą grup roboczych w latach 2017-2019 była tożsama z liczbą osób objętych pomocą ZI. Szczegółowe dane zawarte są na poniższym wykresie.

Wykres 17. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych w latach 2017-2019

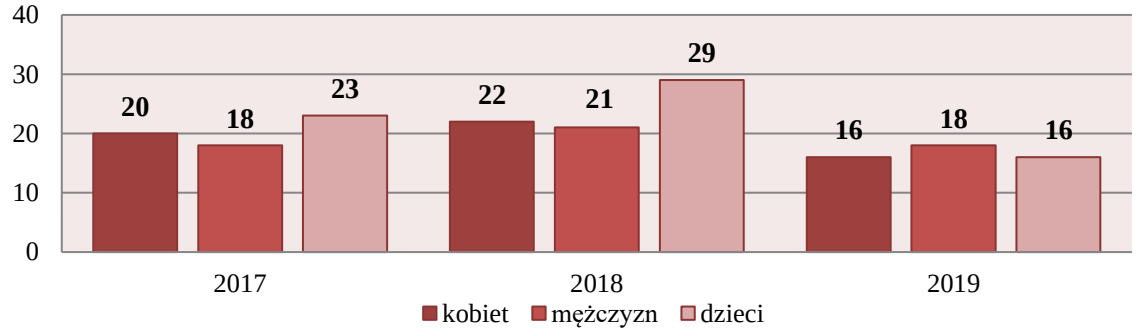

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

W latach 2017-2019 w gminie Kaźmierz wahała się liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty". W 2017 r. procedurą „Niebieskie Karty" objętych było 18 rodzin, w 2018 r. – 20 rodzin, a w 2019 r. - 14 rodzin.

Wykres 18. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty"

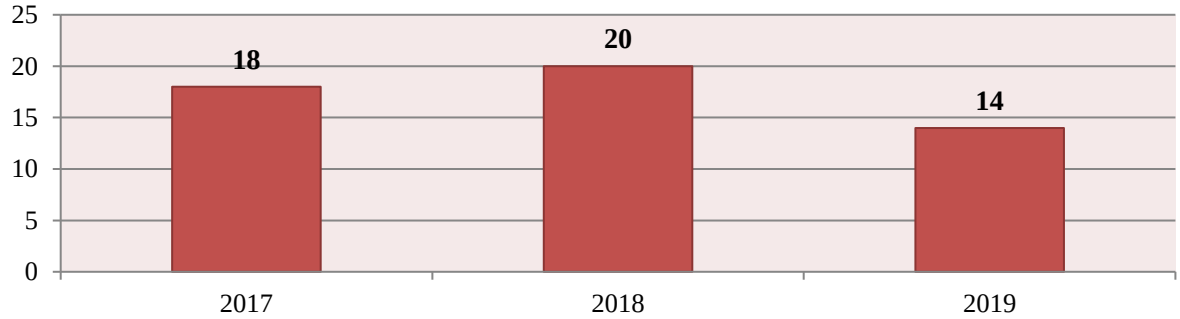

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

W latach 2017-2019 możemy zauważyć, że liczba „Niebieskich Kart - A, - C, - D" stosowanych przez uprawnione podmioty oscylowała na podobnym poziomie. Poniżej zostały przedstawione szczegółowe dane.

Tabela 19. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty" przez uprawnione podmioty

	2017	2018	2019
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A" przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę.	3	4	6
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – C" przez członków zespołu interdyscyplinarnego/ grupy robocze.	10	10	11
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – D" przez członków zespołu interdyscyplinarnego/ grupy robocze.	6	6	6

Źródło: Sprawozdanie realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

W latach 2017-2019 możemy zauważyć, iż wahała się liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty" w porównaniu do lat poprzednich z powodu braku zasadności podejmowanych działań oraz z powodu ustania przemocy w rodzinie. W 2018 r. zakończono najwięcej procedur „Niebieskie Karty", a najmniej w 2019 r.

Tabela 20. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty"

	2017	2018	2019
Ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.	8	13	6
Rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań.	0	2	0

Źródło: Sprawozdanie realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

W związku z występowaniem przemocy w rodzinie w 2019 r. z pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, medycznego, prawnego, socjalnego oraz zawodowego i rodzinnego skorzystało 50 osób. Jest to wzrost w porównaniu do roku 2017 i spadek w porównaniu do 2018 r.

Tabela 21. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa

	2017	2018	2019
OGÓŁEM	43	72	50
medycznego	1	0	0
psychologicznego	10	10	8
prawnego	2	0	0
socjalnego	20	72	50
zawodowego i rodzinnego	10	43	34

Źródło: Sprawozdanie realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2017-2019

Osoby, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie kierowano do psychologów, prawników i innych specjalistów, a podejrzanych o stosowanie przemocy kierowano do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Szamotułach lub do organizacji pozarządowych w Poznaniu celem skorzystania z porad specjalistycznych i programu korekcyjno–edukacyjnego. Dzieci i młodzież z rodzin, w których istniało podejrzenie o stosowanie przemocy, zostały objęte szczególną uwagą i troską ze strony psychologów, pedagogów oraz wychowawców szkół i przedszkoli głównie z terenu gminy Kaźmierz.

W ramach działalności ZI w siedzibie GOPS w Kaźmierzu dwa razy w tygodniu przyjmował psycholog, który udzielał wsparcia, pomocy psychologicznej i konsultacji (interwencji, terapii, poradnictwa). Konsultacje i interwencje realizowane były również w środowisku Klienta. Udzielono 65 porad w 9 rodzinach dotkniętych problemem przemocy.

Łącznie z konsultacji psychologicznych w roku 2019 skorzystały 42 rodziny, którym udzielono 170 porad.

W ramach Punktu Konsultacyjnego działającego przy GKRPA w Kaźmierzu porad udzielało 2 psychologów – terapeutów uzależnień. Łącznie z ich pomocy skorzystało 29 osób, udzielono 110 porad.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem gminy.

W 2019 roku na terenie gminy Kaźmierz mieszkało **1 318** osób w wieku poprodukcyjnym.

Stanowili oni **15,5%** wszystkich mieszkańców Gminy.

W latach 2017-2019 r. osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 15,5% wszystkich mieszkańców Gminy.

Wykres 19. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019

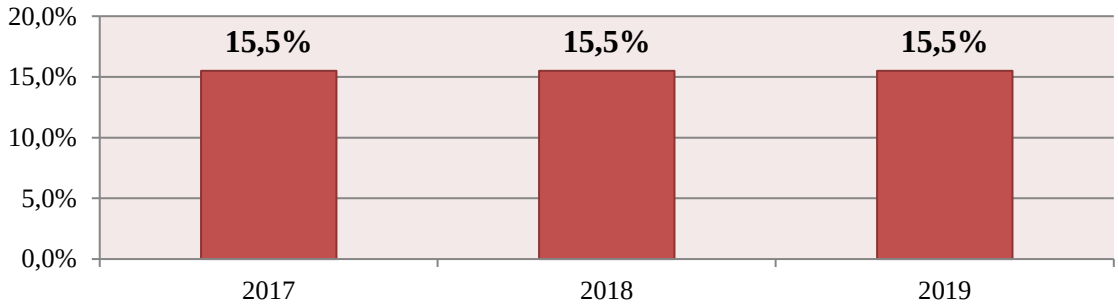

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

Ogólna liczba beneficjentów w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia GOPS w 2019 r. wyniosła 25 osób. Zdecydowaną większość tworzyły kobiety – było ich 20, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 5. Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 wahała się między 29 osób w 2017 r., przez 32 osoby w 2018 r., do 25 osób w 2019 r.

Tabela 22. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Kobiety	23	22	20
Mężczyźni	6	10	5
Ogółem	29	32	25

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym przysługuje prawo do opieki (najpierw w formie usług opiekuńczych, a jeżeli usługi nie wystarczą to wówczas DPS) w **Domu Pomocy Społecznej**. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaźmierzu w 2019 r. poniósł odpłatność za pobyt 8 mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej na łączną kwotę 223 534 zł. Dane

dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 23. Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej mieszkańców gminy Kaźmierz na przestrzeni lat 2017-2019

	2017	2018	2019
Liczba osób	8	9	8
Kwota świadczeń (zł)	252 668 zł	251 831 zł	223 534 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Gmina Kaźmierz od stycznia 2019 r. realizuje zajęcia w ramach projektu pod nazwą „Aktywni Seniorzy w Gminie Kaźmierz!" Poddziałanie 7.2.2. Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe, współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 zgodnie z umową RPWP.07.02.02-30-0075/17-00, gdzie głównym realizatorem projektu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Projekt prowadzony będzie do końca 2020 r. Na ten cel Gmina pozyskała środki z Europejskiego Funduszu Społecznego pozyskała środki w wysokości 629 535,00 zł. Natomiast całkowity koszt projektu wynosi 662 685,00 zł. Głównym celem projektu jest wzrost świadczenia usług społecznych na terenie gminy Kaźmierz i aktywizacja seniorów 60+ poprzez działanie Klub Seniora.

Od stycznia do grudnia zrealizowano 1 095 godzin następujących zajęć: manualne, florystyka i rękodzieło, rehabilitacja, gimnastyka, muzykoterapia, fotografia, zajęć z technologii informatycznej, tanecznych, teatralnych, kulinarnych, warsztatów urody, spotkań z dietetykiem, pielęgniarką oraz prawnikiem, a także nornic walking. Zajęcia odbywają się w głównej siedzibie w Kaźmierzu, ale także na salkach wiejskich w Radzynach i w Bytyniu.

Klub Seniora w 2019 r. organizował szereg imprez:

- wieczorki taneczne, wyjazdy na basen, wyjazdy do teatru;
- z organizowany był festyn integracyjny „Aktywny Senior";
- grupa seniorów z Klubu Seniora uczestniczyła w największych targach produktów i usług dla seniorów Viva Seniorzy na MTP w Poznaniu;
- odbyła się wizyta integracyjna w Domu Pomocy Społecznej w Lesznie.

W ramach projektu zakupiono „Koperty życia" dla uczestników Klubu Seniora, które zostały rozdane na festynie zorganizowanym w 2020 r. Liczba zakupionych kopert o to 250 sztuk. W ramach realizacji projektu zatrudniono dwie osoby: opiekuna Klubu Seniora oraz sprzątaczkę. Całkowity koszt realizacji projektu w 2019 r. wyniósł 230 404,08 zł.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej dzięki informacjom udostępnionym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaźmierzu. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego (status quo), jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Ubóstwo pozostaje jednym z najczęstszych powodów udzielania pomocy i wsparcia mieszkańcom gminy Kaźmierz. Z tego powodu w 2019 r. wsparcie otrzymało 56 rodzin.

Dane źródłowe, które zostały przekazane przez GOPS w Kaźmierzu pokazują, że ogólna liczba osób zamieszkujących Gminę, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa ulegała na przestrzeni lat 2017-2019 wzrostowi. Możemy zauważyć, iż w porównaniu do 2017 r., w 2019 r. liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 16 pp.

Wykres 20. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019

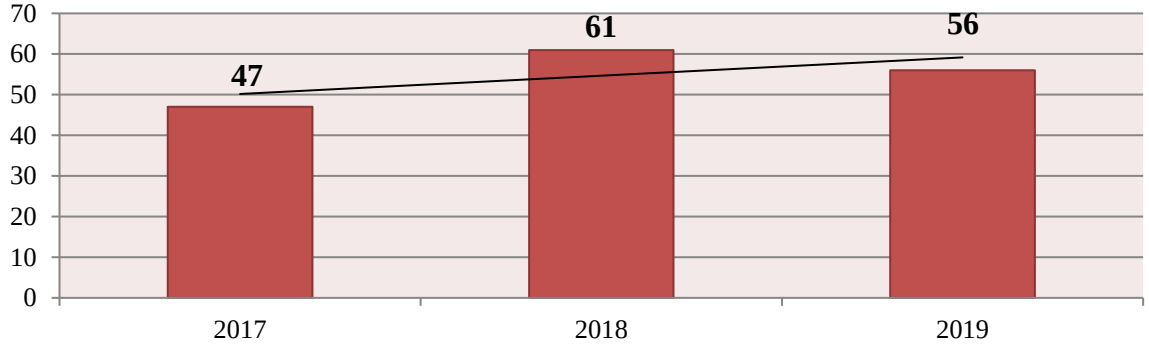

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2017 r. z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymało 10 rodzin, w 2018 r. – 6 rodzin, a w 2019 r. 9 rodzin.

Wykres 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019

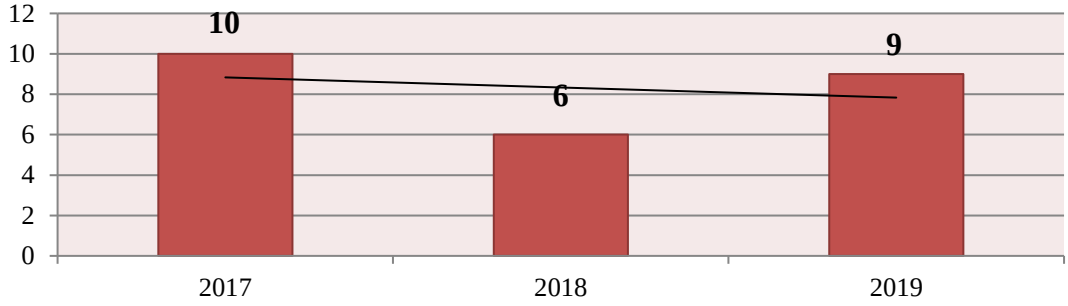

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

W 2019 r. zasiłki stałe pobierało 18 osób. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 r. liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 11 osób – co oznacza spadek o 1 osobę w porównaniu do roku 2017. Zasiłki celowe natomiast pobierało 88 osób i jest to spadek o 4 osoby w porównaniu do roku 2017.

Tabela 24. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019

	2017	2018	2019
zasiłek stały	18	24	18
zasiłek okresowy	12	10	11
zasiłek celowy	92	104	88

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Gmina Kaźmierz korzysta z programu finansowego w zakresie **„Posiłek w szkole i w domu”**. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych[11].

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2019 r. 52 osoby to mieszkańcy, którym to świadczenie przyznano w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, a w ramach świadczeń niepieniężnych tą formą pomocy objęto 65 osób. W latach

[11] www.gov.pl/web/rodzina

2017-2018 Program nosił nazwę „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania". Możemy zauważyć, że w latach 2017-2019 wahała się liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne oraz niepieniężne w ramach Programu.

Wykres 22. Świadczenie niepieniężne (posiłek) i pieniężne przyznane dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania" oraz „Posiłek w szkole i w domu" (liczba osób)

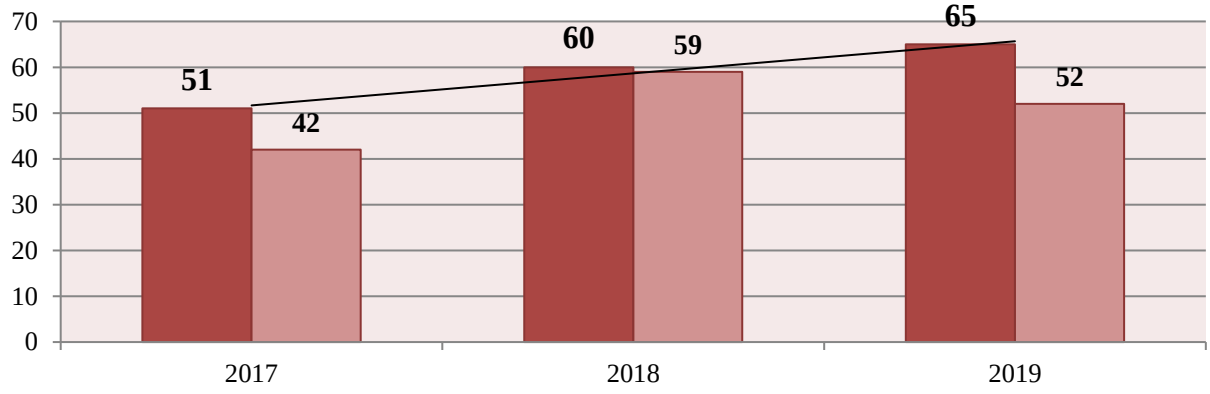

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2019

Z Programu „Posiłek w szkole i w domu" w 2019 r. skorzystało 180 osób, z czego: 31 osób to dzieci, które nie rozpoczęły nauki w szkole podstawowej, 60 osób to uczniowie którzy nie ukończyli nauki w szkole ponadpodstawowej, a 93 to pozostałe osoby.

Wykres 23. Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu"

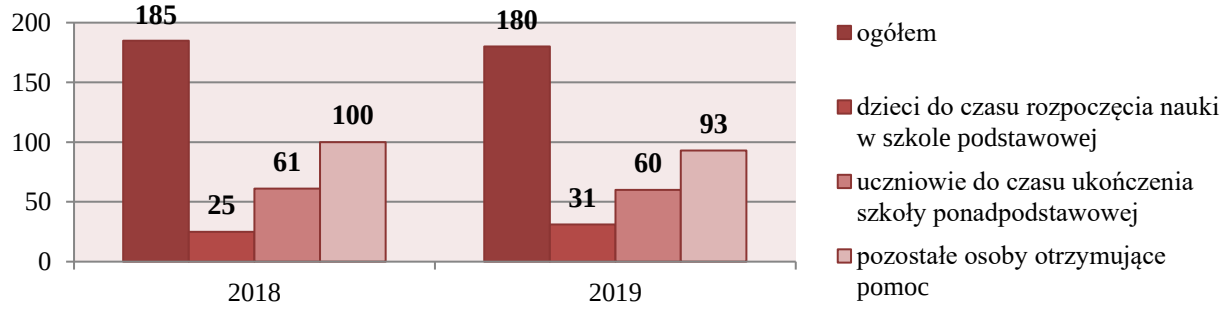

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu"

Od 2021 roku na terenie gminy Kaźmierz ma rozpocząć swoją działalność Spółdzielnia Socjalna. Spółdzielnia socjalna to podmiot polskiego prawa łączący cechy przedsiębiorstwa oraz organizacji pozarządowej (przedsiębiorstwo społeczne).

Członkami spółdzielni socjalnej muszą być co najmniej w 50% osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Ustawowo celem spółdzielni jest powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy jej członków. Spółdzielnia socjalna, jako rodzaj spółdzielni pracy, opiera się na zasadzie osobistego świadczenia pracy przez jej członków.

Problem przestępczości

Za bezpieczeństwo publiczne w Gminie odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach.

W 2019 r. w gminie Kaźmierz stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 143 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 16,44 przestępstw. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

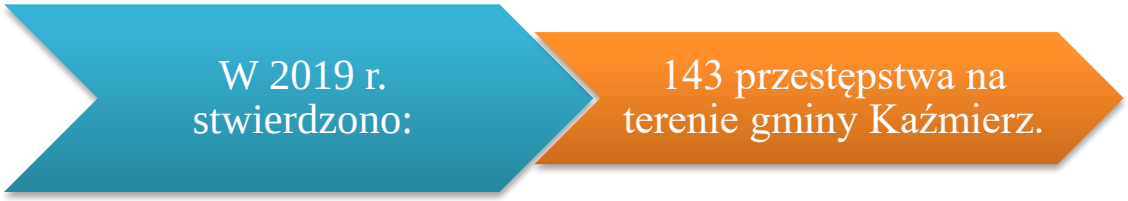

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Kaźmierz wynosi 84% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Kaźmierz najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 10,86 (wykrywalność 79%) oraz przeciwko mieniu - 5,94 (wykrywalność 64%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,11 (97%), o charakterze gospodarczym - 2,77 (88%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,26 (100%).

Wykres 24. Wykrywalność przestępstw na terenie gminy Kaźmierz w 2019 r.

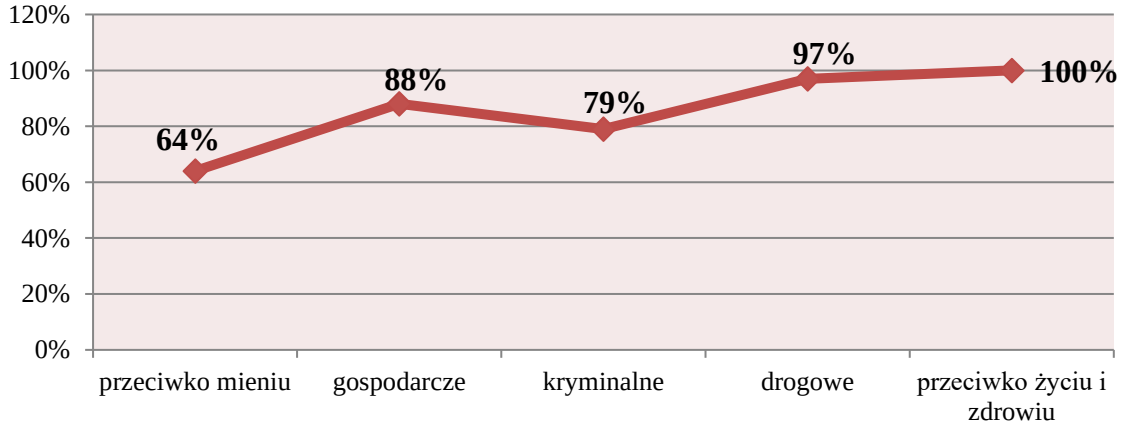

Źródło: Serwis Polska w Liczbach

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY
(wewnętrzne czynniki pozytywne)
to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.

SŁABE STRONY
(wewnętrzne czynniki negatywne)
to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.

SZANSE
(zewnętrze czynniki pozytywne)
to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

ZAGROŻENIA
(zewnętrzne czynniki negatywne)
to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

STRATEGIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ Prowadzenie działalności kulturalnej. ▪ Wykwalifikowana kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych. ▪ Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach zarówno dotyczących uzależnień, jak i przemocy. ▪ Współpraca międzyinstytucjonalna w gminie na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. ▪ Działalność miejsc pomocy i wsparcia dla seniorów (Klub Seniora). ▪ Dysponowanie przez szkolnictwo podstawowe w Gminie bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów. ▪ Zapewnianie przez Gminę rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystenta rodziny. ▪ Prowadzenie wG poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. ▪ Funkcjonowanie GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, asystenta rodziny, Punktu Konsultacyjnego. ▪ Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktu Konsultacyjnego. ▪ Działania zachęcające mieszkańców do prowadzenia działalności wolontarystycznej na rzecz osób niepełnosprawnych.	▪ Wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. ▪ Duży wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności. ▪ Brak działających klubów samopomocowych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików. ▪ Niewystarczające działania aktywizujące osoby bezrobotne. ▪ Duży udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych. ▪ Nieupowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych. ▪ Niepodejmowanie działań służących przeciwdziałaniu ubóstwu w Gminie. ▪ Brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci. ▪ Duży odsetek osób ubogich, bezrobotnych, niepełnosprawnych i chorych wśród beneficjentów GOPS. ▪ Brak jednostek pomocy udzielających wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego. ▪ Zbyt mała ilość alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców. ▪ Wysoka podaż napojów alkoholowych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy. ▪ Wzrost aktywności i integracji osób starszych. ▪ Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych. ▪ Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. ▪ Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień. ▪ Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej. ▪ Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy. ▪ Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. ▪ Rozwój gospodarczy Gminy. ▪ Udział mieszkańców Gminy w działaniach prowadzonych na rzecz ubogich (*mieszkańcy sami organizują np. paczki na Boże Narodzenie dla ubogich przekazują do GOPS, który przekazuje ubogim, przekazują też różne sprzęty AGD potrzebującym a szczególnie w przypadku zdarzeń losowych mieszkańcy bardzo angażują się w pomoc poszkodowanym np. w wyniku pożaru*).	▪ Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych. ▪ Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych. ▪ Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności. ▪ Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzenia dziecka. ▪ Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych. ▪ Duża liczba osób długotrwale bezrobotnych. ▪ Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych. ▪ Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. ▪ Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych. ▪ Narastający problem alkoholowy i narkotykowy.

MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Kaźmierz została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

WIZJA

Gmina Kaźmierz dążąca do podejmowania efektywnych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, występujących wśród społeczności lokalnej przy udziale administracji samorządowej i instytucji pozarządowych.

MISJA

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz jest:

– utworzenie systemu sprawnie działającego na rzecz przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych, opierającego się na współpracy międzyinstytucjonalnej, dążącego do stworzenia Gminy przyjaznej mieszkańcom.

CELE STRATEGII

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

CEL STRATEGICZNY:

STWORZENIE SYSTEMU ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY KAŹMIERZ DOSTOSOWANEGO DO POTRZEB SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

Wspieranie rodziny

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- trudności rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych wynikające z niskich dochodów,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- brak wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi z terenu Gminy wynikające z braku rodzin wspierających.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z dziedziną „Wspieranie rodziny" są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcjonalności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przezwyciężania sytuacji kryzysowych rodzinom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w istniejących placówkach oraz zajęć aktywizujących młodzież.	Liczba zajęć pozalekcyjnych zorganizowanych dla dzieci i młodzieży.
2	Utworzeniu klubu dziecięcego lub żłobka sprawującego opiekę nad dziećmi do lat 3.	Liczba miejsc dostępnych w klubie dziecięcym/ żłobku.
3	Utworzenie klubu młodzieżowego (dofinansowanie działalności, wzrost liczby odbiorców).	Populacja dzieci korzystających z klubu młodzieżowego. Liczba działań zrealizowanych dla dzieci i młodzieży w ramach funkcjonowania placówki.
4	Zorganizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
5	Rozpowszechnienie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
6	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
7	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wpierania rodziny objętych szkoleniami.
8	Organizowania różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
9	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
10	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
11	Funkcjonowanie rodzin wspierających.	Liczba osób objętych pomocą rodziny wspierającej.
12	Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodziców uczęszczających na spotkania grupy wsparcia.
13	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.
14	Nawiązywanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na organizowaniu sieci wsparcia umożliwiającej pomoc rodzinie zagrożonej problemami wychowawczo - opiekuńczymi na jak najwcześniejszym etapie problemu, zarówno poprzez działania profilaktyczne jak i interwencyjne. Zapewniona zostanie lepsza dostępność i promocja dostępnych usług oraz zostanie wzmocniona zdolność reagowania właściwych podmiotów na wszelkie informacje o możliwości występowania problemów w rodzinach z dziećmi.

Istotną role w realizacji celu mają pracownicy socjalni i asystenci rodziny. Do zadań tych dwóch grup zawodowych należy diagnozowanie sytuacji, zarówno problemów, jak i zasobów rodziny – możliwości ich rozwiązywania, a następnie, wspólnie z rodziną kreowanie drogi do wyjścia z sytuacji problemowej.

Konieczne jest również podejmowanie działań zmierzających do wyrównywania szans edukacyjnych z wykorzystaniem wsparcia pozamaterialnego, w szczególności: zajęć wyrównawczych prowadzonych w placówkach oświatowych, zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań (np. klubie młodzieżowym oraz placówkach oświatowych, rozwój oferty pomocowej w celu wyrównania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcie rodziców w edukowaniu ich dzieci). Istotne wydają się szkolenia/warsztaty dla rodziców z zakresu poszerzania kompetencji rodzicielskich. Szkolenia prowadzone powinny być w nurcie strategii edukacyjnej. Równie ważne jest inicjowanie zajęć integrujących rodziny, a więc warsztatów dla rodzin, czy wspólnych zajęć. Nie bez znaczenia pozostaje edukacja dzieci i młodzieży z zakresu komunikacji interpersonalnej w rodzinie.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	Placówki oświatowe, PCPR.	Środki własne, GOPS, środki europejskie, budżet państwa.

Wsparcie osób niepełnosprawnych

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu niewystarczającą aktywizację społeczną,
- brak wsparcia osób niepełnosprawnych w postaci asystenta osoby niepełnosprawnej.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych" są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację i dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych.	Liczba zorganizowanych lub dofinansowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób niepełnosprawnych.
2	Wspieranie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, miejscach publicznych, a także barier w komunikowaniu się i barier technicznych.	Liczba i rodzaje usuniętych barier.
3	Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół.	Liczba dzieci niepełnosprawnych objętych pomocą w zakresie dowodu do szkół.
4	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz rozszerzenie oferty specjalistycznych usług medycznych.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz liczba dostępnych dla osób niepełnosprawnych usług medycznych.
5	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
6	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób, którym zostało przyznanie dofinansowanie.
7	Wsparcie działalności grupy samopomocowej dla osób niepełnosprawnych.	Liczba podjętych działań mających na celu wparcie działalności grupy samopomocowej dla osób niepełnosprawnych.
8	Rozpowszechnianie informacji na temat wolontariatu przy osobach niepełnosprawnych.	Liczba wolontariuszy pomagających osobom niepełnosprawnym.
9	Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej osób niepełnosprawnych – działania edukacyjne i promocyjne, mające na celu przełamywanie barier mentalnych i kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności.	Liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych oraz działań edukacyjnych podnoszących świadomość społeczną w zakresie niepełnosprawności.
10	Nawiązywanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na integracji osób niepełnosprawnych muszą być komplementarne w trzech płaszczyznach: integracji osobistej (uwzględniającej ograniczenia wynikające z barier osobistych występujących u osób niepełnosprawnych), integracji społecznej oraz integracji funkcjonalnej (ograniczającej bariery funkcjonalne, w różnych aspektach życia). Prowadzone będą również działania wspierające rodziny z osobami niepełnosprawnymi.

Dla zapewnienia warunków integracji w sferze osobistej szczególne znaczenie ma przezwyciężenie barier związanych m.in. z niskim poczuciem wartości, ograniczonym poczuciem sprawczości i wpływu na życie oraz poczuciem zależności od innych. Istotne

znaczenie ma również zapewnienie dostępu do aktualnych informacji na temat usług i wsparcia kierowanego do osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Dla zapewnienia integracji społecznej osób niepełnosprawnych konieczne jest zapewnienie warunków umożliwiających pełnienie przez nich ról społecznych oraz funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Integracja na tych dwóch płaszczyznach wiąże się z koniecznością ograniczania oraz likwidacji barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	PCPR, placówki oświatowe.	Środki własne, PFRON, środki europejskie, środki zewnętrzne.

Zdrowie psychiczne

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,
- niewystarczająca liczba podmiotów niosących pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy Kaźmierz.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z dziedziną „zdrowie psychiczne" są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przezwyciężane we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego;
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno–rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez

wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej;

- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- **przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.
3	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
4	Utworzenie na terenie gminy placówek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba utworzonych placówek, liczba podopiecznych placówek.
5	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
6	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
7	Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.
8	Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie kosztów za pobyt mieszkańca Gminy w placówce.	Liczba osób skierowanych do DPS.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na zwiększaniu dostępności do placówek wsparcia zdrowia psychicznego będą wynikać przede wszystkim z holistycznego pojęcia „zdrowie psychiczne", często związanego z tematyką uzależnień, czy też występowania przemocy w rodzinie.

Należy pamiętać jednak, że stan zdrowia psychicznego to również wszelkiego rodzaju choroby i zaburzenia dotykające jednostkę: depresja, zaburzenia maniakalno-obsesyjne, zaburzenia z pogranicza (borderline), schizofrenia, wszelkiego rodzaju nerwice np. nerwica natręctw i wiele innych. Należy uświadamiać mieszkańców, że zaburzenia psychiczne przyjmują miano jednostki chorobowej – a co za tym idzie – można je efektywnie leczyć i przeciwdziałać im nawrotom. Takie działania mają szansę zmniejszyć poczucie osamotnienia i niezrozumienia, którego często doświadczają osoby na skraju załamania psychicznego. Pierwszym krokiem powinno być uświadomienie społeczności lokalnej jaka jest istota zaburzeń psychicznych i w którym momencie należy się zgłosić o pomoc.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	Zakład Opieki Zdrowotnej, DPS, NGO, placówki oświatowe, PUP, PCPR.	Środki własne, środki europejskie, środki zewnętrzne.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z dziedziną „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych" są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także

uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,

- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej,
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,

→ **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,

→ **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin, oraz wspomaganie działalności podmiotów skoncentrowanych na rozwiązywaniu problemów uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zwiększenie dostępności do pomocy oraz leczenia osób uzależnionych i członków ich rodzin, a w szczególności skierowanych przez GKRPA.	Liczba osób objętych terapią uzależnień.
2	Organizowanie na terenie gminy grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA).	Liczba grup samopomocowych funkcjonujących na terenie gminy.
3	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
4	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
5	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
6	Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

7	Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.	Liczba osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, wobec których zastosowany został program wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji.
8	Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia uzależnień.	Liczba osób skierowanych do wyspecjalizowanych placówek.
9	Udzielanie pomocy materialnej i finansowej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.
10	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na zapewnieniu warunków do podjęcia leczenia osobom doświadczającym szkód oraz uzależnionym od substancji psychoaktywnych oraz diagnozowaniu występujących na terenie Gminy problemów związanych z uzależnieniami.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, GKRPA.	UG, Zakład Opieki Zdrowotnej, PCPR, Punkt Konsultacyjny.	Środki własne, środki europejskie, NFZ, środki zewnętrzne.

Cel operacyjny nr 2: Stworzenie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz ograniczenie skali sięgania po środki psychoaktywne przez dzieci i młodzież.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.
4	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
5	Wspieranie działalności sportowo-rekreacyjnej oraz Świetlic na terenie Gminy.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowo-rekreacyjnych oraz w zajęciach prowadzonych przez Świetlice.
6	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.

7	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
8	Realizacja warsztatów dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach.
9	Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Liczba działań mających na celu monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu.

Strategia realizacji celu

Kluczowym elementem działania będzie systemowe podejście do problematyki uzależnień, integracja działań instytucji i służb oraz partnerstwo z organizacjami realizującymi zadania własne gminy – mające na celu budowanie sieci współpracujących i wzajemnie uzupełniających się w swoich działaniach instytucji pomagających dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom. Ze względu na specyfikę wieku dorastania konieczne są kompleksowe działania, związane z pomocą psychologiczną, medyczną, prawną, społeczną a nawet socjalną skierowaną do całej rodziny. Tworzony na terenie gminy system wczesnej pomocy młodzieży używającej substancji psychoaktywnych ma stać się formą zintegrowanych działań służących jak najwcześniejszej pomocy młodemu człowiekowi i jego rodzinie, zapobieganiu oraz leczeniu uzależnień. Cele profilaktyki problemów związanych z alkoholem i innymi substancjami odnoszą się do:

- zapobiegania i zmniejszania aktualnie występujących szkód;
- zapobiegania przyszłym szkodom, które mogą się pojawić po dłuższym zażywaniu;
- zmniejszania szkód wynikających z zażywania alkoholu i innych substancji przez inne osoby z otoczenia młodych ludzi.

Nowoczesna profilaktyka powinna przebiegać równolegle w wielu środowiskach, tj.: szkoła, rodzina, społeczność lokalna, globalne środowiska kulturowo-społeczne realizujące się za pomocą globalnych przekazów kulturowych, medialnych, generacyjnych, itp.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, placówki oświatowe, GKRPA.	NGO, Zakład Opieki Zdrowotnej, UG, Świetlice.	Środki własne, GKRPA, NFZ, środki zewnętrzne.

Cel operacyjny nr 3: Systematyczne podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie profilaktyki i dostępu do pomocy terapeutycznej oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz edukacji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.	Liczba pracowników pomocy społecznej i placówek oświatowych uczestniczących w szkoleniach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
3	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.
4	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
5	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych
6	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Gminy mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wypływem alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji międzyinstytucjonalnej wymiany doświadczeń, promowaniu dobrych praktyk oraz podejmowaniu wspólnych działań na rzecz budowania wiedzy dotyczącej możliwości zapobiegania wystąpieniu zjawiska uzależnienia, a także na zwiększeniu świadomości mieszkańców na temat konsekwencji nadużywania alkoholu oraz możliwych form pomocy w przypadku występowania tego problemu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, placówki oświatowe, GKRPA.	UG, PARPA, KBPN, KPP, NGO.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy lokalnych problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- duży udział dzieci w ogólnej liczbie osób doświadczających przemocy, których objęto pomocą ZI,
- duża skala występowania przemocy w rodzinie.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązanymi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie" są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu. Powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.
- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.

- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskają wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.
- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Zwiększenie wrażliwości społecznej i instytucjonalnej oraz skali reakcji na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także wzrost świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno–edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
2	Organizacja spotkań informacyjno–edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Zintensyfikowanie działań edukacyjnych dotyczących przemocy/agresji skierowanych do dzieci i młodzieży – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
4	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
5	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
6	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
7	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
8	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.

9	Organizowanie warsztatów dla uczniów na temat komunikacji interdyscyplinarnej oraz rozwiązywania problemów bez użycia przemocy.	Liczba zorganizowanych warsztatów, liczba uczniów biorących udział w warsztatach

Strategia realizacji celu

Z uwagi na wielowymiarowość zjawiska, ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest systemowe podejście do zagadnienia i interdyscyplinarna współpraca specjalistów i instytucji. Interdyscyplinarny charakter działań pozwala angażować różne instytucje w celu udzielania skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą, a także w zakresie propagowania wiedzy czym jest przemoc i jak reagować w sytuacji, gdy doświadcza się przemocy lub jest się jej świadkiem. W zakresie przeciwdziałania nasileniu zjawiska oraz jego skutków, wskazane jest prowadzenie działań, mających na celu podnoszenie społecznej świadomości w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie, zapobieganie dalszemu krzywdzeniu osób dotkniętych przemocą oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców w celu zapobiegania stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Działania informacyjne i edukacyjne kierowane powinny być zarówno do mieszkańców społeczności lokalnej, jak również do instytucji i osób, które z racji wykonywanych obowiązków mogą przyczynić się do ujawniania i skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Przyczyni się to do zwiększenia świadomości w zakresie właściwego i wczesnego reagowania na zagrożenie przemocą w rodzinie. Działania edukacyjne mają także na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat stosowania przemocy wobec dzieci, natomiast warsztaty psychoedukacyjne na zmniejszenie problemu przemocy rówieśniczej w szkołach.

Realizowane interdyscyplinarne działania będą skutkowały inicjowaniem lub rozszerzeniem współpracy w celu wypracowania propozycji nowych, wspólnych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, KPP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki zewnętrzne.

Cel operacyjny nr 2: Ulepszenie i zintensyfikowanie współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie poprzez poprawę dostępu do usług, tworzenie i rozszerzanie ofert wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.	Zmniejszenie liczby ofiar przemocy określone na podstawie diagnozy problemów społecznych.
2	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach, Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
3	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty” w stosunku do liczby przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.
4	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń. Liczba zorganizowanych szkoleń.
5	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
6	Udzielanie pomocy i wsparcia w ramach funkcjonującego Punktu Konsultacyjnego.	Liczba dyżurów funkcjonującego Punktu Konsultacyjnego ds. Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Liczba udzielonych konsultacji.
7	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą objętych grupową formą wsparcia.
8	Stosowanie odziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	Liczba osób zakwalifikowanych do udziału w programach profilaktycznych i edukacyjno-korekcyjnych.

Strategia realizacji celu

Realizacja zadań skupiona zostanie na zapewnieniu pomocy członkom rodzin dotkniętych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Dostęp do usług będzie realizowany poprzez udzielania adekwatnej pomocy przez instytucje i organizacje zapewniające bezpieczne funkcjonowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Istotne znaczenie ma szybkość podjętych działań, w tym możliwość udzielenia pomocy przez instytucje zobowiązane do pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, przez podjęcie działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie, zapewnienie całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz zaangażowanie różnych instytucji zobowiązanych do podejmowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.

W tym celu ważne są również szkolenia dla pracowników oświaty oraz ochrony zdrowia w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty", gdyż procedurę tą instytucje te wszczynają zdecydowanie najrzadziej.

Ponadto w celu osiągnięcia zmiany w funkcjonowaniu rodziny, w taki sposób, by jej członkowie mogli żyć w środowisku wolnym od przemocy, realizowana będzie praca socjalna. Podejmowane w tym zakresie działania mają na celu wsparcie osoby dotkniętej przemocą w rodzinie poprzez wzmacnianie posiadanych zasobów, motywowanie do korzystania z pomocy specjalistów dostępnych na terenie miasta i towarzyszenie osobie w rozwiązywaniu trudnej sytuacji pojawiających się podczas pracy nad problemem.

W stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowane będą działania zmierzające do zmiany zachowania, uwzględniające dobro członków rodziny oraz uświadomienie konieczności refleksji i pracy nad stosowanymi zachowaniami oraz wspieranie osoby w działaniach prowadzących do zamierzonej zmiany, w tym motywowania do uczestnictwa w grupie korekcyjno–edukacyjnej lub kontynuowanie uczestnictwa.

W tym celu prowadzone będą oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, służące zmianie zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie. Niezbędne wobec osób stosujących przemoc są również działania o charakterze bezpośrednim, mające na celu egzekwowanie działań w obszarze prawa rodzinnego i karnego wobec osób stosujących przemoc.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, KPP, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki zewnętrzne.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności,
- wzrastające zapotrzebowanie na tworzenie miejsc opieki całodobowej dla osób starszych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów" są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współudziale z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług.
- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej.
- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów oraz aktywizacji zawodowej i społecznej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba uczestników zajęć edukacyjnych.
2	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych dla seniorów.	Liczba uczestników zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3	Wspieranie i rozwój miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności (np. Klub Seniora).	Liczba dostępnych miejsc, w których prowadzone są różnorodne aktywności wspierające seniorów.
4	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
5	Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.

6	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba osób biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
8	Edukacja oraz promowanie zdrowego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
9	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach pięciu głównych obszarów: wspieranie aktywności edukacyjnej, promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, aktywności ruchowej, budowanie aktywności społecznej promującej integrację międzypokoleniową oraz rozwijanie wolontariatu i partycypacji społecznej seniorów. Tworzenie płaszczyzn współpracy osób starszych z młodzieżą w szkołach i poza nią będzie kompensacją braku rodzin wielopokoleniowych, wzbogaci życie osób starszych oraz przygotuje młodzież do lepszego funkcjonowania na rynku pracy w związku z nabyciem kompetencji potrzebnych do współpracy z osobami starszymi. Realizowane działania budować także będą aktywność społeczną osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, Klub Seniora.	Środki własne, budżet państwa, środki zewnętrzne.

Cel operacyjny nr 2: Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiającego funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Prowadzenie mieszkań chronionych adresowanych do osób starszych.	Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych dla osób starszych.
2	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
3	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.
4	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań nakierowanych na potrzeby seniorów.
5	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla opiekunów osób starszych.
6	Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów dla seniorów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ przeprowadzonych warsztatów.
7	Podejmowanie działań na rzecz wydłużania pobytu seniorów w środowisku rodzinnym, w tym m.in.: szkoleniowe i doradcze wsparcie rodzin w procesie opieki domowej oraz rozwój nowych metod działania i doskonalenia kadr, mające na celu czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki nad osobą starszą.	Liczba działań podjętych na rzecz wydłużania pobytu seniorów w środowisku rodzinnym.

Strategia realizacji celu

Działania na rzecz osób starszych, których stan zdrowia oraz sytuacja rodzinna nie determinuje konieczności umieszczenia w placówce całodobowej opieki, będą nakierowane na to aby system wsparcia osób starszych umożliwiał tym osobom możliwość jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS, UG.	NGO, DPS, Zakład Opieki Zdrowotnej.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, środki zewnętrzne.

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoki poziom wskaźnika bezrobocia wśród osób do 30 roku życia,
- wysoki poziom wskaźnika osób bezrobotnych wśród beneficjentów pomocy społecznej.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu", są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;
- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność

zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych poprzez prowadzenie działań aktywizujących osoby pozostające bez pracy, a także rozwój rynku pracy.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększające szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Liczba zorganizowanych szkoleń oraz osób biorących w nich udział.
2	Pozyskiwanie i przekazywanie bezrobotnym ofert pracy.	Procent osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku wydanego skierowania do pracy do liczby zgłoszonych wolnych miejsc.
3	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w klubach dziecięcych.
4	Organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
5	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
6	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
7	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
8	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.

9	Zatrudnienie Doradcy Zawodowego prowadzącego konsultacje lub warsztaty dla przedsiębiorców chcących prowadzić własną działalność gospodarczą.	Liczba zorganizowanych konsultacji/warsztatów dla przedsiębiorców.
10	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.

Strategia realizacji celu

Planowane do realizacji zadania kierowane są do najliczniejszej grupy osób bezrobotnych. Są to osoby niepotrafiące samodzielnie poradzić sobie z problemami utrudniającymi podjęcie pracy. Planuje się realizację zadań dotyczących poprawy funkcjonowania społecznego tych osób jak i podniesienia ich możliwości dla funkcjonowania zawodowego. Działania o charakterze aktywizacji społecznej skoncentrowane zostaną na podniesieniu kompetencji osobistych w tym: w odniesieniu do pełnionych ról społecznych w rodzinie i pozostałych środowiskach funkcjonowania. Działania o charakterze aktywizacji zawodowej skoncentrowane zostaną na wspieraniu motywacji do poszukiwania pracy oraz podnoszeniu kompetencji w zakresie poruszania się po rynku pracy oraz kompetencji zawodowych. Ważne jest również doradztwo zawodowe osób młodych, które niedługo wkroczą na rynek pracy. Zakłada się również podejmowanie działań o charakterze promocyjnym, służących wspieraniu społecznej odpowiedzialności biznesu oraz rozwój wsparcia rodziców w powrocie na rynek pracy po urodzeniu dziecka oraz wsparcie w utrzymaniu pracy, w szczególności rodziców samotnie wychowujących dzieci. Konieczny jest dalszy rozwój form opieki nad dzieckiem do lat trzech oraz rozwój form opieki nad uczniami w dni wolne od nauki realizowane m.in. przez placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PUP, GOPS.	UG, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa, środki zewnętrzne.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy lokalnych problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej" jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;
- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Zapewnienie pomocy osobom bezdomnym na podstawie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.	Liczba osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności.

3	Wdrożenie programów wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych programem wyrównywania szans edukacyjnych.
4	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń i osób biorących w nich udział.
5	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców informacji dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu ubóstwa.	Liczba podjętych działań informacyjnych.

Strategia realizacji celu

Dla osiągnięcia celu, działania zostaną skoncentrowane na umożliwieniu wyjścia z trudnej sytuacji finansowej osobom i rodzinom za pomocą aktywności wspieranej. Wspieranie polegać będzie na inicjowaniu, ukierunkowaniu i podtrzymaniu aktywności osób i rodzin dotkniętych oraz zagrożonych problemem ubóstwa, za pomocą zadań realizowanych przez pracowników socjalnych, w tym pracy socjalnej oraz wsparcia pozamaterialnego. Szczególnie istotną rolę pełnią w tym obszarze pracownicy socjalni. Podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych beneficjentów pomocy społecznej odbywać się będzie z wykorzystaniem obecnie dostępnych usług w tym prac społecznie użytecznych i robót publicznych, usług asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej, wolontariusza, itp.

Poszukiwanie skutecznych rozwiązań o charakterze aktywizacji wspieranej warunkowane jest przede wszystkim holistycznym charakterem problemu ubóstwa – które jest zjawiskiem społecznym stanowiącym układ podlegający zasadom niedającym się wywnioskować z prawidłowości rządzących jego składnikami. W rzeczywistości często przyczyna problemu ubóstwa jest jednocześnie jego skutkiem (utrata pracy skutkuje brakiem środków finansowych prowadzących do deprywacji potrzeb, obniżenia poczucia własnej wartości i sprawczości, a w efekcie do długotrwałego pozostawania bez pracy). Dlatego też efektywna aktywność wspierana nie może dotyczyć wyłącznie jednego aspektu funkcjonowania osoby. Ponieważ działania w zakresie aktywności wspieranej mają na celu podniesienie kompetencji osób i rodzin w obszarach społecznym i zawodowym, przez bezpośredni, ukierunkowany wpływ napełnione role, dla celów niniejszej strategii proponowany katalog usług zbudowany jest z usług dostępnych w ramach innych dziedzin planowania strategicznego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, PUP, UG, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki zewnętrzne.

Cel operacyjny nr 2: Wzmacnianie lokalnych systemów przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu przy uwzględnieniu współudziału beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Zwiększenie skali pomocy w zakresie dożywania – zwiększenie wymiaru udzielanej pomocy w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków finansowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.
5	Promowanie aktywnych form pomocy przez utrzymywanie zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych i robót publicznych.	Liczba pracujących osób w formie zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych i robót publicznych.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji dostępu do skutecznej pomocy o charakterze materialnym, w formie świadczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz na zapewnieniu skali i zakresu pomocy umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin, dotkniętych i zagrożonych problemem ubóstwa. Dla uzyskania skuteczności udzielanego wsparcia materialnego, konieczne jest wypełnianie założeń ustawowych w zakresie udzielania pomocy finansowej, w szczególności dążenie do udzielania pomocy w wysokości stanowiącej uzupełnienie różnicy pomiędzy dochodem gospodarstwa domowego a kryterium ustawowym. Natomiast w celu zapobiegania ubóstwu skrajnemu, niezbędne jest utrzymanie rozszerzonej grupy docelowej objętej pomocą w formie dożywiania. Istotnym elementem w realizacji tego celu jest pełne wykorzystanie cechy szczególnej świadczeń pomocy społecznej, którą jest powiązanie ich otrzymywania z obowiązkiem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji rodzinnej. Na realizację zadań: pomoc w formie zasiłków okresowych i w formie dożywania, część środków pozyskiwana jest z budżetu państwa.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
GOPS.	NGO, UG, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, środki zewnętrzne.

Problem przestępczości

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stosunkowo niski poziom wykrywalności popełnionych przestępstw na terenie gminy Kaźmierz,
- brak poczucia bezpieczeństwa części mieszkańców Gminy.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązanymi z obszarem „Przestępczość" są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/ konkretne instytucje;
- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1: Zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz miejscu zamieszkania.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania jak i w miejscach publicznych.	Ilość mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.	Liczba uczestników warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje.
3	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw.
4	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy.	Obszar gminy objęty monitoringiem wizyjnym.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach dwóch głównych obszarów: wspierania aktywności lokalnej i zwiększenia czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Wspieranie aktywności lokalnej wychodzi z założenia, że wspólnota wyznająca podobne wartości i wewnętrznie spójna generuje mniej przestępców, niż wspólnota anonimowa. Zintegrowana społeczność lokalna podnosi poczucie odpowiedzialności za inne osoby poszczególnych jednostek oraz poniekąd zmusza do liczenia się z konsekwencjami ponoszonymi za swoje czyny (potencjalny sprawca zdaje sobie sprawę, że z łatwością może być zidentyfikowany). Jest to szczególnie istotne w przypadku kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości. Zwiększona odpowiedzialność całej społeczności lokalnej, zmniejszy ilość osób, które będą się podejmować takich zachowań, z uwagi na mogące wystąpić z tego powodu sankcje społeczne. Zwiększanie czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne dotyczy również udostępniania mieszkańcom informacji gdzie mogą zgłosić się w poczuciu zagrożenia. Zwiększanie czujności wiąże się również z otwartością na problemy społeczne i aktywną integracją organów bezpieczeństwa w życie społeczności lokalnej – tak, by być postrzeganym jako osoba godna zaufania. Ważne również wydaje się podnoszenie kompetencji służb (szkolenia, warsztaty).

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UG, KPP.	GOPS.	Środki własne, budżet państwa/europejski, środki zewnętrzne.

Zakładane rezultaty realizacji strategii

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności gminy Kaźmierz jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji w tym społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów Gminy z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

System wdrażania strategii

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest GOPS.

Głównym partnerem w jej realizacji jest gmina Kaźmierz.

Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Monitoring

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Komendy Powiatowej Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS i GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Na podstawie analizy realizowanej Strategii i sprawozdań, kierownik GOPS sporządzi co roku zbiorcze sprawozdanie, które będzie przedkładane Radzie Gminy w ramach sprawozdań z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ewaluacja

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii oraz rozwiązywanie problemów.

Zakres ewaluacji

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Cele badawcze ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powinny opierać się na:

- Ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Strategii.
- Ocenie wdrażania i zarządzania Strategią, w tym współpracy interdyscyplinarnej.
- Opracowanie rekomendacji do stworzenia kontynuacji Strategii.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulację technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Strategii.

Przyjęte kryteria ewaluacji Strategii to:

a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Strategii. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Strategią, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Strategii do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy realizowanej Strategii i sprawozdań, kierownik MGOPS sporządzi co roku zbiorcze sprawozdanie, które będzie przedkładane Radzie Miejskiej w ramach sprawozdań rocznych z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ocena ryzyka

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizacje wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kaźmierz jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Kaźmierz i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gmina – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Kaźmierz, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele

Tabela 1. Podział dochodów ma majątkowe i bieżące przedstawia się następująco: 18
Tabela 2. Podział wydatków w 2019 r. 19
Tabela 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019 27
Tabela 4. Główne powody udzielania pomocy rodzinom w 2019 r. 28
Tabela 5. Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych 29
Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych 30
Tabela 7. Poszczególne typy rodzin objęte pomocą społeczną w 2019 r. – liczba świadczeń 30
Tabela 8. Fundusz alimentacyjny 31
Tabela 9. Świadczenia wychowawcze 500+ 32
Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka 35
Tabela 11. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności 35
Tabela 12. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia 35
Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla osób powyżej 75 roku życia 35
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem 36
Tabela 15. Świadczenia pielęgnacyjne 36
Tabela 16. Specjalny zasiłek opiekuńczy 36
Tabela 17. Zestawienie usług świadczonych przez pracowników punktu konsultacyjnego 39
Tabela 18. Liczba osób z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy oraz podjęli czynności 39
Tabela 19. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA 40
Tabela 20. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty" przez uprawnione podmioty 45
Tabela 21. Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty" 45
Tabela 22. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa 45
Tabela 23. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019 47
Tabela 24. Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej mieszkańców gminy Kaźmierz na przestrzeni lat 2017-2019 48
Tabela 25. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019 50

Wykresy

Wykres 1. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych - ogółem 20
Wykres 2. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z podziałem na płeć 20
Wykres 3. Podział osób bezrobotnych ze względu na wiek 21
Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych długotrwale w latach 2017-2019 21
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia w latach 2017-2019 22
Wykres 6. Kadra GOPS na przestrzeni lat 2017-2019 26
Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kaźmierz w latach 2017-2019 26
Wykres 8. Wskaźnik deprywacji w latach 2017-2019 27
Wykres 9. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Kaźmierz na przestrzeni lat 2017-2019 28
Wykres 10. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017–2019 34
Wykres 11. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznane na przestrzeni lat 2017-2019 – liczba osób 37
Wykres 12. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019 38
Wykres 13. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Kaźmierz w 2019 r. 41
Wykres 14. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie 43
Wykres 15. Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019 44
Wykres 16. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych w latach 2017-2019 44
Wykres 17. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” 44
Wykres 18. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat 2017-2019 47
Wykres 19. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019 49
Wykres 20. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2017-2019 50
Wykres 21. Świadczenie niepieniężne (posiłek) przyznane dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” (liczba osób) 51
Wykres 22. Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu” 51
Wykres 23. Wykrywalność przestępstw na terenie gminy Kaźmierz w 2019 r. 52

Tel: 12 39 50 665
Fax: 12 39 50 664
biuro@oficyna-profilaktyczna.pl